

WIJ WILLEM ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Besluit van
houdende aanpassing van het Besluit bouwwerken leefomgeving voor het regelen
van de veiligheidscoördinator directe omgeving en enkele andere wijzigingen

Op de voordracht van Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, nr. ,
Directie Constitutionele Zaken en Wetgeving;

Gelet op artikel 4.3 van de Omgevingswet;

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van , no.);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
van , nr. , Directie Constitutionele Zaken en Wetgeving;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel I

Het Besluit bouwwerken leefomgeving wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 2.6 komt te luiden:

Artikel 2.6 (specifieke zorgplicht: bouwwerkinstallatie)

De eigenaar van het bouwwerk of degene die uit anderen hoofde bevoegd is tot het
treffen van voorzieningen aan dat bouwwerk draagt er zorg voor dat een krachtens de
wet aanwezige bouwwerkinstallatie:

- a. functioneert in overeenstemming met de op die installatie van toepassing zijnde
regels;
- b. wordt adequaat beheerd, onderhouden en gecontroleerd; en
- c. wordt zodanig gebruikt dat geen gevaar voor de gezondheid of de veiligheid ontstaat
dan wel voortduurt.

B

Na artikel 2.10 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 2.10a (Waterkerende bouwwerken)

De voorschriften in § 4.2.1 Constructieve veiligheid zijn niet van toepassing op een
waterkerend bouwwerk in primaire waterkeringen voor wat betreft het voorkomen of
beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste door het bezwijken van

het waterkerend bouwwerk.

C

Tabel 3.83 komt te luiden:

gebruiksfunctie	leden van toepassing															
	energiebesparende maatregelen					gegevens en bescheiden energiebesparende maatregelen			overgangsrecht energiebesparende maatregelen	uitvoering van aanbevelingen bij het energielabel	afbakening maatwerkvoorschriften energiebesparende maatregelen	labelverplichting kantoorgebouw				
artikel	3.84					3.84a			3.84b	3.85	3.86	3.87				
lid	1	2	3	4	5	1	2	3	*	*	*	1	2	3	4	5
1 Woonfunctie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6 Kantoorfunctie	1	2	3	4	5	1	2	3	*	*	*	1	2	3	4	5
12 Bouwwerk geen gebouw zijnde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Alle niet hierboven genoemde gebruiksfuncties	1	2	3	4	5	1	2	3	*	*	*	-	-	-	-	-

D

In artikel 3.84 wordt een vijfde lid toegevoegd, luidende:

5. De terugverdientijd, bedoeld in het eerste lid, wordt bepaald volgens de bij ministeriële regeling vastgestelde rekenmethode.

E

Na artikel 3.84 worden twee artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 3.84a (gegevens en bescheiden energiebesparende maatregelen)

1. Uiterlijk 1 juli 2019 en daarna eenmaal per 4 jaar worden aan het bevoegd gezag gegevens en bescheiden verstrekt over:
 - a. de adresgegevens van de gebruiksfunctie als bedoeld in artikel 3.84, eerste lid;
 - b. de naam en het registratienummer van de Kamer van Koophandel van diegene die de activiteit, bedoeld in artikel 3.1, verricht;
 - c. de contactgegevens van diegene die de activiteit, bedoeld in artikel 3.1, verricht en diegene die de gegevens en bescheiden verstrekt;
 - d. de energiebesparende maatregelen, bedoeld in artikel 3.84, vierde lid, die voor de betreffende gebruiksfunctie zijn getroffen;
 - e. de randvoorwaarden, omschreven in de bij ministeriële regeling aangewezen maatregelen, waar in de gebruiksfunctie niet aan wordt voldaan;
 - f. als de maatregelen, bedoeld onder d, niet zijn getroffen, welke andere energiebesparende maatregelen met een terugverdientijd van ten hoogste vijf jaar zijn getroffen; en
 - g. het energiegebruik in de gebruiksfunctie:
 - 1°. uitgedrukt in kWh elektriciteit en m³ aardgasequivalent;
 - 2°. bepaald inclusief energie die in de gebruiksfunctie wordt opgewekt en gebruikt;

3°. gemeten over een geheel kalenderjaar; en
4°. bepaald aan de hand van recente gegevens.

2. In afwijking van het eerste lid worden:

a. de gegevens en bescheiden voor de eerste maal verstrekt binnen een jaar na het aanvangen van de activiteit, bedoeld in artikel 3.1, als de activiteit nog niet was aangevangen op 1 juli 2019;

b. de gegevens en bescheiden voor de eerste maal verstrekt op uiterlijk 5 december 2019, of, als de activiteit, bedoeld in artikel 3.1, nog niet was aangevangen op 5 december 2019, op 5 december 2023, als de activiteit onderdeel uitmaakt van een onderneming als bedoeld in artikel 8 van de richtlijn energie-efficiëntie; en

c. de gegevens en bescheiden voor de eerste maal verstrekt op uiterlijk 1 juli 2023, als diegene die de activiteit verricht, bedoeld in artikel 3.1, op 1 juli 2019 was toegetreden tot de meerjarenafspraak energie-efficiëntie.

3. De gegevens en bescheiden worden verstrekt met gebruikmaking van een formulier dat door de Minister van Economische Zaken en Klimaat beschikbaar wordt gesteld.

Artikel 3.84b (overgangsrecht energiebesparende maatregelen)

Als de gegevens en bescheiden, bedoeld in artikel 3.84a, zijn verstrekt uiterlijk de dag voor inwerkingtreding van dit besluit, wordt, in afwijking van artikel 3.84, vierde lid, tot en met 2023 in ieder geval voldaan aan artikel 3.84, eerste lid, door het treffen van de energiebesparende maatregelen als bedoeld in artikel 2.15 van het Activiteitenbesluit milieubeheer zoals dat gold de dag voor inwerkingtreding van dit besluit.

F

In artikel 3.97, eerste lid, vervalt "met een toegankelijkheidssector".

G

In artikel 3.98, eerste lid, vervalt "van een toegankelijkheidssector".

H

Na artikel 3.98 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 3.98a (overgangsrecht: bereikbaarheid van een gebouw)

1. Op een route als bedoeld in artikel 3.98 vanaf de openbare weg naar een bouwwerk die is aangelegd voor het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit of waarvoor voor het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit een omgevingsvergunning voor het bouwen is verleend, zijn de artikelen 3.97 en 3.98 niet van toepassing.

2. Op een bouwwerk met een toegankelijkheidssector blijven de artikelen 6.48 en 6.49 van het Bouwbesluit 2012 van toepassing.

I

Tabel 3.114 komt te luiden:

gebruiksfunctie		leden van toepassing											
		brandmeldinstallatie				melding en doormelding		rookmelders					
artikel		3.115				3.116		3.117					
lid		1	2	3	4	1	2	1	2	3	4	5	6
1	Woonfunctie												
	a. zorgclusterwoning in een woongebouw	1	2	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-
	b. zorgclusterwoning niet in een woongebouw	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	c. groepszorgwoning voor 24-uurs zorg	1	2	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-
	d. groepszorgwoning niet voor 24-uurs zorg	1	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	e. voor kamergewijze verhuur	-	-	-	-	-	-	-	2	3	-	5	-
	f. andere woonfunctie	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
2	Bijeenkomstfunctie												
	a voor het aanschouwen van sport	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	b voor kinderopvang voor kinderen jonger dan 4 jaar	1	2	3	4	-	2	-	-	-	4	5	-
	c andere bijeenkomstfunctie	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	Celfunctie	1	2	3	-	-	2	-	-	-	-	-	-
4	Gezondheidszorgfunctie	1	2	3	-	-	2	-	-	-	-	-	-
5	Industriefunctie												
	a lichte industriefunctie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	b andere industriefunctie	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Kantoorfunctie	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	Logiesfunctie												
	a. in een logiesgebouw met 24-uurs bewaking	1	2	3	-	-	-	-	-	-	4	5	6
	b. in een logiesgebouw zonder 24-uurs bewaking	1	2	3	-	-	2	-	-	-	4	5	-
	c. andere logiesfunctie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	Onderwijsfunctie	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Sportfunctie	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	Winkelfunctie	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Overige gebruiksfunctie												
	a voor het stallen van motorvoertuigen	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	b voor het personenvervoer	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	c andere overige gebruiksfunctie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	Bouwwerk geen gebouw zijnde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

J

In artikel 3.117 wordt onder vernummering van het eerste tot en met vijfde lid tot tweede tot en met zesde lid een lid ingevoegd, luidende:

1. Een woonfunctie heeft op iedere bouwlaag met een verblijfsruimte of met een besloten ruimte waardoor een vluchtroute voert tussen de uitgang van een verblijfsruimte en de uitgang van de woonfunctie een rookmelder die voldoet aan EN 14604.

K

Na artikel 3.117 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 3.117a (overgangsrecht: rookmelder)

Artikel 3.117, eerste lid, is van toepassing vanaf 1 juli 2022.

L

Tabel 4.19 komt te luiden:

gebruiksfunctie		leden van toepassing																waarden			
		aanwezigheid					hoogte						openingen					voorkomen overklauteren		openingen	
artikel		4.20					4.21						4.22					4.23		4.22	
lid		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	1	
																					1
																					[m]
1	Woonfunctie	1	2	3	4	-	1	2	3	-	5	-	1	2	3	4	-	1	-	0,2	
2	Bijeenkomstfunctie																				
	a voor kinderopvang voor kinderen jonger dan 4 jaar	1	2	3	4	-	1	2	3	-	5	-	1	2	3	4	-	1	-	0,1	
	b andere kinderopvang	1	2	3	4	5	1	2	3	-	5	-	1	2	3	4	-	1	-	0,2	
	c andere bijeenkomstfunctie	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	-	1	2	3	4	5	1	2	0,5	
3	Celfunctie	1	2	3	4	5	1	2	3	-	5	-	1	2	3	4	5	1	2	0,3	
4	Gezondheidszorgfunctie	1	2	3	4	5	1	2	3	-	5	-	1	2	3	4	5	1	2	0,5	
5	Industriefunctie	1	2	3	4	5	1	2	3	-	5	-	1	-	3	4	-	-	-	0,5	
6	Kantoorfunctie	1	2	3	4	5	1	2	3	-	5	-	1	2	3	4	5	1	2	0,5	
7	Logiesfunctie	1	2	3	4	5	1	2	3	-	5	-	1	2	3	4	5	1	2	0,5	
8	Onderwijsfunctie																				
	a voor basisonderwijs	1	2	3	4	5	1	2	3	-	5	-	1	2	3	4	-	1	-	0,2	
	b andere onderwijsfunctie	1	2	3	4	5	1	2	3	-	5	-	1	2	3	4	5	1	2	0,5	
9	Sportfunctie	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	-	1	2	3	4	5	1	2	0,5	
10	Winkelfunctie	1	2	3	4	5	1	2	3	-	5	-	1	2	3	4	5	1	2	0,5	
11	Overige gebruiksfunctie	1	2	3	4	5	1	2	3	-	5	-	1	2	3	4	5	1	2	0,5	
12	Bouwwerk geen gebouw zijnde																				
	a voor langzaam verkeer	1	2	3	4	5	1	2	3	-	5	6	1	-	3	4	-	-	-	0,5	
	b ander bouwwerk geen gebouw zijnde	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	-	1	-	3	4	-	-	-	0,5	

M

Artikel 4.21 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt "artikel 4.19, eerste lid" vervangen door "artikel 4.20, eerste lid".

2. In het derde lid wordt "artikel 4.19, eerste lid" vervangen door "artikel 4.20, eerste lid".

3. In het vijfde lid wordt "artikel 4.19, tweede of derde lid" vervangen door "artikel 4.20, tweede of derde lid".

4. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:

6. In afwijking van het eerste en tweede lid heeft een vloer waarvan de vloerafscheiding direct gelegen is naast een pad of strook bedoeld voor langzaam verkeer, een vloerafscheiding met een hoogte van ten minste 1,3 m, gemeten vanaf de vloer.

N

Tabel 4.24 komt te luiden:

gebruiksfunctie		leden van toepassing											
		voorziening bij hoogteverschil		afmetingen trap		markering trap	trapbordes	leuning		regenwerend	afmetingen hellingbaan	hellingbaanbordes	geleiderand
artikel	lid	4.25	4.26	4.26a	4.27	4.28	4.29	4.30	4.31	4.32	4.33		
1	Woonfunctie	1	-	1	2	-	*	1	-	*	*	*	*
2	Bijeenkomstfunctie												
	a. voor kinderopvang voor kinderen jonger dan 4 jaar	1	-	1	2	-	*	1	-	-	*	*	*
	b. andere kinderopvang	1	-	1	2	-	*	1	-	-	*	*	*
	c. voor alcoholgebruik	1	-	1	2	-	*	1	2	-	*	*	*
	d. voor het aanschouwen van sport, voor film, voor muziek, voor muziek of voor theater	1	-	1	2	-	*	1	2	-	*	*	*
	c. andere bijeenkomstfunctie	1	-	1	2	-	*	1	-	-	*	*	*
3	Celfunctie	1	-	1	2	-	*	1	-	-	*	*	*
4	Gezondheidszorgfunctie	1	-	1	2	-	*	1	2	-	*	*	*
5	Industriefunctie	1	-	1	-	-	*	1	-	-	*	*	*
6	Kantoorfunctie	1	-	1	2	-	*	1	-	-	*	*	*
7	Logiesfunctie	1	-	1	2	-	*	1	-	-	*	*	*
8	Onderwijsfunctie												
	a. voor basisonderwijs	1	-	1	2	-	*	1	-	-	*	*	*
	b. andere onderwijsfunctie	1	-	1	2	-	*	1	-	-	*	*	*
9	Sportfunctie	1	-	1	2	-	*	1	-	-	*	*	*
10	Winkelfunctie	1	-	1	2	-	*	1	2	-	*	*	*
11	Overige gebruiksfunctie	1	-	1	-	-	*	1	-	-	*	*	*
12	Bouwwerk geen gebouw zijnde												
	a. tunnel of tunnelvorming bouwwerk voor verkeer	1	2	1	-	-	*	1	-	-	*	*	*
	b. ander bouwwerk geen gebouw zijnde	1	-	1	-	-	*	1	-	-	*	*	*

O

Na tabel 4.26 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 4.26a (markering trap)

Een trap als bedoeld in artikel 4.25 is op de bovenste en onderste trederand over de

volle breedte voorzien van een markering van minimaal 50 mm en hoog contrast. De overige treden moeten aan beide zijanten van markeringen zijn voorzien van minimaal 50 mm en hoog contrast.

P

Artikel 4.28 wordt als volgt gewijzigd:

1. Voor de tekst wordt de aanduiding "1." geplaatst.
2. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:
 2. In aanvulling op het eerste lid heeft een in het eerste lid bedoeld trap aan weerszijden leuningen die aan het begin en aan het einde van de trap ten minste 30 cm horizontaal door lopen.

Q

In artikel 4.53, eerste lid, wordt na "een liftschacht van een brandweerlift" ingevoegd "of een lift als bedoeld in artikel 4.189 in een woongebouw".

R

In artikel 4.61 wordt "Sa" telkens vervangen door "Ra" en wordt "S200" telkens vervangen door "R200".

S

Artikel 4.62 wordt als volgt gewijzigd:

1. "S200" wordt telkens vervangen door "R200".
2. In het derde lid wordt "Sa" vervangen door "Ra".

T

Artikel 4.69, vierde lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. In onderdeel a wordt "op die route zijn aangewezen" vervangen door "en nevengebruiksfuncties daarvan voor personen bereikbaar zijn door het trappenhuis".
2. In onderdeel b wordt "die op de route zijn aangewezen" vervangen door "en nevengebruiksfuncties daarvan die voor personen bereikbaar zijn door het trappenhuis".

U

Tabel 4.73 komt te luiden:

gebruiksfunctie	leden van toepassing																													
	inrichting vluchtroute: wrd					inrichting vluchtroute: wbdbo		inrichting vluchtroute: permanente vuurlast rooksluis		voorportaal lift		vrije doorgang van een vluchtroute		vluchtroute door niet besloten ruimte		doorstroombaan		doorstroombaan bij opvangcapaciteit			tijdelijk bouwwerk									
	4.74					4.75		4.76		4.77		4.77a		4.78		4.79		4.80		4.81			4.82							
artikel	1	2	3	4	5	*	1	2	1	2	1	2	1	2	3	4	*	1	2	1	2	3	4	5	*					
1	Woonfunctie																													
	a woonwagen					-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	*	-	-	-	-	-	-	-	-	*				
	b andere woonfunctie					1	2	3	4	5	*	1	2	1	2	1	-	3	-	*	-	-	-	-	-	*				
2	Bijeenkomstfunctie																													
	a voor kinderopvang met bedgebied					1	2	3	4	5	*	-	2	1	-	-	-	1	-	-	-	*	1	-	1	2	3	4	-	*
	b andere bijeenkomstfunctie					1	2	3	4	5	*	-	2	1	-	-	-	1	-	-	-	*	1	-	1	2	3	4	5	*
3	Celfunctie					1	2	3	4	5	*	-	2	1	-	-	-	1	-	-	-	*	1	-	1	2	3	4	-	*
4	Gezondheidszorgfunctie																													
	a met bedgebied					1	2	3	4	5	*	-	2	1	-	-	-	1	-	-	4	*	1	-	1	2	3	4	-	*
	b andere gezondheidszorgfunctie					1	2	3	4	5	*	-	2	1	-	-	-	1	-	-	-	*	1	-	1	2	3	4	-	*
5	Industriefunctie					1	2	3	4	5	*	-	2	1	-	-	-	1	-	-	-	*	1	-	1	2	3	4	-	*
6	Kantoorfunctie					1	2	3	4	5	*	-	2	1	-	-	-	1	-	-	-	*	1	-	1	2	3	4	-	*
7	Logiesfunctie					1	2	3	4	5	*	-	2	1	-	-	-	1	-	-	-	*	1	-	1	2	3	4	-	*
8	Onderwijsfunctie					1	2	3	4	5	*	-	2	1	-	-	-	1	-	-	-	*	1	-	1	2	3	4	-	*
9	Sportfunctie					1	2	3	4	5	*	-	2	1	-	-	-	1	-	-	-	*	1	-	1	2	3	4	-	*
10	Winkelfunctie					1	2	3	4	5	*	-	2	1	-	-	-	1	-	-	-	*	1	-	1	2	3	4	-	*
11	Overige gebruiksfunctie					1	2	3	4	5	*	-	2	1	-	-	-	1	-	-	-	*	1	-	1	2	3	4	-	*
12	Bouwwerk geen gebouw zijnde																													
	a wegtunnel met een tunnellengete van meer dan 250 m					1	-	-	-	-	*	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	*	-	2	-	-	-	-	-	-
	b ander bouwwerk geen gebouw zijnde					-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	-	2	-	-	-	-	-	-

V

In artikel 4.74 wordt "Sa" telkens vervangen door "Ra" en wordt "S200" telkens vervangen door "R200".

W

Na artikel 4.77 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 4.77a (voorportaal lift)

1. Een lift als bedoeld in artikel 4.189 in een woongebouw wordt in de vluchtrichting alleen bereikt door een afzonderlijke beschermde vluchtroute in een ruimte met een vloeroppervlakte van ten minste 1,5 m x 1,5 m.
2. Een uitgang van een woonfunctie grenst niet aan een in het eerste lid bedoelde afzonderlijke vluchtroute.

X

In artikel 4.81, derde lid, onderdeel b, onder 2° wordt "S200" vervangen door "R200".

Y

In artikel 4.139, eerste lid, vervalt "verdunningsfactor van de uitstoot van een afvoervoorziening voor luchtverversing en van een" en wordt na "afvoervoorziening voor rookgas" ingevoegd "en de volgens NEN 2757 bepaalde verdunningsfactor van de uitstoot van een afvoervoorziening voor luchtverversing".

Z

In artikel 4.159, eerste lid, wordt "van ten hoogste 1" vervangen door "van ten hoogste 0,8".

AA

Tabel 4.179 komt te luiden:

gebruiksfunctie	leden van toepassing															waarden	
	vrije doorgang: doorgang		vrije doorgang: verkeersroute					overbrugging van hoogteverschillen					vrije doorgang: doorgang		vrije doorgang: verkeersroute		
artikel	4.180		4.181					4.182					4.180		4.181		
lid	1	2	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	1		
1 Woonfunctie																	
a. woonwagen	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	[m]		
b. andere woonfunctie	1	2	1	2	3	4	5	1	2	3	4	-	-	-	[m]		
2 Bijeenkomstfunctie																	
a. voor alcoholgebruik	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	2,1	2,1		
b. voor het aanschouwen van sport, voor film, voor muziek of voor theater	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	2,1	2,1		
c. andere bijeenkomstfunctie	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,1	2,1		
3 Celfunctie	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,1	2,1		
4 Gezondheidszorgfunctie	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	2,1	2,1		
5 Industriefunctie																	
a. lichte industriefunctie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
b. andere industriefunctie	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,1	2,1		
6 Kantoorfunctie	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,1	2,1		
7 Logiesfunctie	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,1	2,1		
8 Onderwijsfunctie	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,1	2,1		
9 Sportfunctie	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,1	2,1		
10 Winkelfunctie	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	2,1	2,1		
11 Overige gebruiksfunctie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
12 Bouwwerk geen gebouw zijnde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		

AB

Artikel 4.182 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid wordt "ten minste een toegang" vervangen door "alle toegangen".

2. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:

5. Op ten minste een route tussen de vloer ter plaatse van de toegang van een gebouw zonder een toegankelijkheidssector en het aansluitende terrein is een hoogteverschil groter dan 0,02 m, gemeten vanaf de vloer met aankleding, overbrugd door een hellingbaan. Het hoogteverschil tussen die toegang en het aansluitende terrein is niet groter dan 1 m.

AC

Artikel 4.190 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid vervalt „, eerste lid,“.
2. In het derde lid vervalt „, eerste lid,“.

AD

In het opschrift van § 4.6.3 vervalt “met een toegankelijkheidssector”.

AE

In artikel 4.191, eerste lid, vervalt “met een toegankelijkheidssector”.

AF

In artikel 4.192, eerste lid, wordt na “met een toegankelijkheidssector” ingevoegd “of een gebouw zonder een toegankelijkheidssector als bedoeld in artikel 4.182, vijfde lid,“.

AG

Tabel 4.212 komt te luiden:

gebruiksfunctie		leden van toepassing																										
		ontruimingsalarminstallatie			inspectiecertificaat ontruimingsalarminstallatie					vluchtorueteaanduidingen					deuren in vluchtroutes, draairichting				deuren in vluchtroutes, weerstand bij het openen						zelfsluitende constructieonderdelen			lift voor vluchten bij brand
artikel	lid	4.213			4.214					4.215					4.216				4.217						4.218			4.218a
1	Woonfunctie	1	2	3	*	1	2	3	4	5	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	5	6	1	2	3	*
	a. voor zorg met een g.o. > 500 m ²	1	-	-	*	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	4	5	6	1	2	-	*
	b. andere woonfunctie voor zorg	1	-	-	*	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	4	5	-	1	2	-	*
	c. voor kamergewijze verhuur	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	3	4	5	-	1	2	-	*
	d. andere woonfunctie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	3	4	5	-	1	-	-	*
2	Bijeenkomstfunctie	1	-	-	*	1	-	3	4	-	-	2	3	-	-	2	3	-	-	2	3	4	5	6	1	-	-	*
3	Celfunctie	1	-	-	*	1	-	3	4	-	-	2	3	-	-	2	3	-	-	2	3	4	5	6	1	-	3	-
4	Gezondheidszorgfunctie	1	-	-	*	1	-	3	4	-	-	2	3	-	-	2	3	-	-	2	3	4	5	6	1	-	-	-
5	Industriefunctie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3	-	-	2	3	-	-	2	3	4	5	6	1	-	-	-
	a. lichte industriefunctie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3	-	-	2	3	-	-	2	3	4	5	6	1	-	-	-
	b. andere industriefunctie	1	-	-	*	1	-	3	4	-	-	2	3	-	-	2	3	-	-	2	3	4	5	6	1	-	-	-
6	Kantoorfunctie	1	-	-	*	1	-	3	4	-	-	2	3	-	-	2	3	-	-	2	3	4	5	6	1	-	-	-
7	Logiesfunctie	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3	-	-	2	3	-	-	2	3	4	5	6	-	-	-	-
	a. in een logiesgebouw met 24-uurs bewaking	1	-	3	*	1	-	3	4	-	-	2	3	-	-	2	3	-	-	2	3	4	5	6	1	-	-	-
	b. in een ander logiesgebouw	1	2	-	*	1	-	3	4	-	-	2	3	-	-	2	3	-	-	2	3	4	5	6	1	-	-	-
	c. andere logiesfunctie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3	-	-	2	3	-	-	2	3	4	5	6	1	-	-	-
8	Onderwijsfunctie	1	-	-	*	1	-	3	4	-	-	2	3	-	-	2	3	-	-	2	3	4	5	6	1	-	-	-
9	Sportfunctie	1	-	-	*	1	-	3	4	-	-	2	3	-	-	2	3	-	-	2	3	4	5	6	1	-	-	-
10	Winkelfunctie	1	-	-	*	1	-	3	4	-	-	2	3	-	-	2	3	-	-	2	3	4	5	6	1	-	-	-
11	Overige gebruiksfunctie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3	-	-	2	3	-	-	2	3	4	5	6	1	-	-	-
	a. voor het stallen van motorvoertuigen	1	-	-	*	1	-	3	4	-	-	2	3	-	-	2	3	-	-	2	3	4	5	6	1	-	-	-
	b. voor het personenvervoer	1	-	-	*	1	-	3	4	-	-	2	3	-	-	2	3	-	-	2	3	4	5	6	1	-	-	-
	c. andere overige gebruiksfunctie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3	-	-	2	3	-	-	2	3	4	5	6	1	-	-	-
12	Bouwwerk geen gebouw zijnde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3	-	5	-	-	4	-	-	-	4	5	6	1	-	-	-
	a. wegtunnel met een tunnellengte van meer dan 250 m	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3	-	5	-	-	4	-	-	-	4	5	6	1	-	-	-
	b. ander bouwwerk geen gebouw zijnde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3	-	-	-	-	-	-	2	-	4	5	6	1	-	-	-

AH

Aan artikel 4.218 wordt een lid toegevoegd, luidende:

4. Een toegangsdeur van een woonfunctie is alleen zelfsluitend bij brand in de woonfunctie of het woongebouw waarin de woonfunctie is gelegen.

AI

Na artikel 4.218 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 4.218a (lift voor vluchten bij brand)

1. De voorziening voor de sturing van een lift als bedoeld in artikel 4.189 in een woongebouw is zodanig dat de lift bruikbaar blijft bij brand.
2. De voorziening voor elektriciteit van een lift als bedoeld in artikel 4.189 in een woongebouw voert alleen door een kruipruimte, de liftschacht of een ruimte die alleen wordt gebruikt voor deze voorziening en waarbij de weerstand tegen brandoverslag en branddoorslag van een naastgelegen ruimte naar deze ruimte ten minste 60 minuten is bepaald volgens NEN 6068.

AJ

Tabel 5.8 komt te luiden:

		gebruiksfunctie	leden van toepassing																								
		constructieve veiligheid	constructieve veiligheid bij brand	hoogte afscheiding	beperken van het ontstaan van een brandgevaarlijke situatie	beperking van het ontwikkelen van brand en rook	beperking van uitbreiding van brand	verdere beperking van uitbreiding van brand en beperking van rook	bescherming tegen geluid van gebouwinstallaties	luchtovervoering	afvoer van rookgas en toevoer van verbrandingslucht	verblijfsgebied en verblijfsruimte	toiletteruimte	bedruimte	energietoelating	vluichten bij brand	technische bouwsystemen										
artikel	lid	5.9	5.10	5.10a	5.11	5.12	5.13	5.13a	5.14	5.15	5.16	5.17	5.18	5.19	5.20	5.20a	5.21										
1	Woonfunctie	1	2	*	*	*	1	2	*	*	1	2	1	2	3	*	*	*	1	2	3	4	5	*	1	2	
2	Bijeenkomstfunctie	1	2	*	-	-	*	1	-	-	-	1	-	1	2	3	-	-	-	1	2	3	4	5	-	1	2
	a voor kinderopvang voor kinderen jonger dan 4 jaar	1	2	*	-	-	*	1	-	-	-	1	-	1	2	3	-	-	-	1	2	3	4	5	-	1	2
	b andere kinderopvang	1	2	*	-	-	*	1	-	-	-	1	-	1	2	3	-	-	-	1	2	3	4	5	-	1	2
	c andere bijeenkomstfunctie	1	2	*	-	-	*	1	-	-	-	1	-	1	2	3	-	-	-	1	2	3	4	5	-	1	2
3	Celfunctie	1	2	*	-	-	*	1	-	-	-	1	-	1	2	3	-	-	-	1	2	3	4	5	-	1	2
4	Gezondheidszorgfunctie	1	2	*	-	-	*	1	-	-	-	1	-	1	2	3	-	-	-	1	2	3	4	5	-	1	2
5	Industriefunctie	1	2	*	-	-	*	1	2	*	-	1	-	1	2	3	-	-	-	1	2	3	4	5	-	1	2
	a lichte industriefunctie voor het houden van dieren	1	2	*	-	-	*	1	2	*	-	1	-	1	2	3	-	-	-	1	2	3	4	5	-	1	2
	b andere industriefunctie	1	2	*	-	-	*	1	-	-	-	1	-	1	2	3	-	-	-	1	2	3	4	5	-	1	2
6	Kantoorfunctie	1	2	*	-	-	*	1	-	-	-	1	-	1	2	3	-	-	-	1	2	3	4	5	-	1	2
7	Logiesfunctie	1	2	*	-	-	*	1	-	-	-	1	-	1	2	3	-	-	-	1	2	3	4	5	-	1	2
8	Onderwijsfunctie	1	2	*	-	-	*	1	-	-	-	1	-	1	2	3	-	-	-	1	2	3	4	5	-	1	2
	a basisonderwijs	1	2	*	-	-	*	1	-	-	-	1	-	1	2	3	-	-	-	1	2	3	4	5	-	1	2
	b andere onderwijsfunctie	1	2	*	-	-	*	1	-	-	-	1	-	1	2	3	-	-	-	1	2	3	4	5	-	1	2
9	Sportfunctie	1	2	*	-	-	*	1	-	-	-	1	-	1	2	3	-	-	-	1	2	3	4	5	-	1	2
10	Winkelfunctie	1	2	*	-	-	*	1	-	-	-	1	-	1	2	3	-	-	-	1	2	3	4	5	-	1	2
11	Overige gebruiksfunctie	1	2	*	-	-	*	1	-	-	-	1	-	1	2	3	-	-	-	1	2	3	4	5	-	1	2
	a voor het personenvervoer	1	2	*	-	-	*	1	-	-	-	1	-	1	2	3	-	-	-	1	2	3	4	5	-	1	2
	b andere overige gebruiksfunctie	1	2	*	-	-	*	1	-	-	-	1	-	1	2	3	-	-	-	1	2	3	4	5	-	1	2
12	Bouwwerk geen gebouw zijnde	1	2	*	-	-	*	1	-	-	-	1	-	1	2	3	-	-	-	1	2	3	4	5	-	1	2
	a wegtunnel met een tunnellenlengte van meer dan 250 m	1	2	*	-	-	*	1	-	-	-	1	-	1	2	3	-	-	-	1	2	3	4	5	-	1	2
	b voor langzaam verkeer	1	2	*	-	-	*	1	-	-	-	1	-	1	2	3	-	-	-	1	2	3	4	5	-	1	2
	c ander bouwwerk geen gebouw zijnde	1	2	*	-	-	*	1	-	-	-	1	-	1	2	3	-	-	-	1	2	3	4	5	-	1	2

AK

Na artikel 5.10 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 5.10a (hoogte afscheiding)

Bij het verbouwen van een bouwwerk geen gebouw zijnde geldt in afwijking van artikel 5.4 het in artikel 4.21, zesde lid, aangegeven prestatieniveau.

AL

Na artikel 5.13 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 5.13a (Verdere beperking van uitbreiding van brand en beperking van verspreiding van rook)

Bij het verbouwen van een bouwwerk geldt in afwijking van artikel 5.4 het in artikel 4.62, vierde lid, aangegeven prestatieniveau. Dit geldt ook voor een beschermde route.

AM

In artikel 5.15, eerste lid, wordt "in de artikelen 4.126 en 4.127" vervangen door "in de artikelen 4.126, 4.127 en 4.138, eerste lid,".

AN

Na artikel 5.20 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 5.20a (Vluchten bij brand)

Bij het verbouwen van een bouwwerk geldt in afwijking van artikel 5.4 het in artikel 4.218, eerste en vierde lid, aangegeven prestatieniveau.

AO

Tabel 5.22 komt te luiden:

gebruiksfunctie		leden van toepassing					
		verdere beperking van uitbreiding van brand en beperking van verspreiding van rook	weg-, spoorweg- of industriegeleid			tijdig vaststellen van brand	Vluchten bij brand
artikel		5.22a	5.23			5.24	5.24a
lid		*	1	2	3	*	*
1	Woonfunctie	*	1	2	3	*	*
2	Bijeenkomstfunctie						
	a voor kinderopvang	-	1	2	3	-	-
	b andere bijeenkomstfunctie	-	-	-	-	-	-
3	Celfunctie	-	-	-	-	-	-
4	Gezondheidszorgfunctie	-	1	2	3	-	-
5	Industriefunctie	-	-	-	-	-	-
6	Kantoorfunctie	-	-	-	-	-	-
7	Logiesfunctie	-	-	-	-	-	-
8	Onderwijsfunctie	-	1	2	3	-	-
9	Sportfunctie	-	-	-	-	-	-
10	Winkelfunctie	-	-	-	-	-	-
11	Overige gebruiksfunctie	-	-	-	-	-	-
12	Bouwwerk geen gebouw zijnde	-	-	-	-	-	-

AP

Na tabel 5.22 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 5.22a (Verdere beperking van uitbreiding van brand en beperking van verspreiding van rook)

Bij de wijziging van de gebruiksfunctie van een bouwwerk of een gedeelte daarvan naar een woonfunctie geldt in afwijking van artikel 5.7 het in artikel 4.62, vierde lid, aangegeven prestatieniveau. Dit geldt ook voor een beschermde route.

AQ

Na artikel 5.24 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 5.24a (Vluchten bij brand)

Bij de wijziging van de gebruiksfunctie van een bouwwerk of een gedeelte daarvan naar een woonfunctie geldt in afwijking van artikel 5.7 het in artikel 4.218, eerste en vierde lid, aangegeven prestatieniveau.

AR

In artikel 7.5 wordt, onder vernummering van het derde tot en met vijfde tot vierde tot en met zesde lid, een lid ingevoegd, luidende:

3. Een maatwerkvoorschrift over de artikelen 7.15 tot en met 7.19 kan in ieder geval inhouden een verplichting tot het opstellen van een bouw- of sloopveiligheidsplan met maatregelen ter uitvoering van de artikelen 7.15 tot en met 7.19 en het aanstellen van een veiligheidscoördinator directe omgeving als bedoeld in artikel 7.5a.

AS

Na artikel 7.5 worden twee artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 7.5a (veiligheid en gezondheid directe omgeving: veiligheidscoördinator directe omgeving)

1. De veiligheidscoördinator directe omgeving coördineert de maatregelen bij bouw- of sloopwerkzaamheden die worden getroffen ter uitvoering van de artikelen 7.15 tot en met 7.19, voor zover het maatregelen betreft om de veiligheid te waarborgen en de gezondheid te beschermen in de directe omgeving van het bouw- of sloopterrein.
2. De veiligheidscoördinator directe omgeving heeft de taak om te bewerkstelligen dat:
 - a. de maatregelen, bedoeld in het eerste lid, op doeltreffende wijze worden toegepast;
 - b. de werkzaamheden die gelijktijdig of achtereenvolgend plaatsvinden goed op elkaar zijn afgestemd;
 - c. er voorlichting wordt gegeven aan degenen die de bouw- of sloopwerkzaamheden verrichten;
 - d. alleen bevoegde personen kunnen de directe omgeving waar de bouw- of sloopwerkzaamheden worden verricht betreden;
 - e. de maatregelen die worden genomen in de directe omgeving van het bouw- of sloopterrein worden aangepast indien de bouw- of sloopwerkzaamheden daartoe aanleiding geven; en
 - f. doeltreffende maatregelen genomen worden als naar zijn oordeel niet of in onvoldoende mate of op onjuiste wijze uitvoering wordt gegeven aan de verplichtingen, bedoeld onder a tot en met e.

Artikel 7.5b (veiligheid directe omgeving: nadere voorwaarden)

Diegene die de bouw- of sloopwerkzaamheden verricht neemt zodanige maatregelen dat de veiligheidscoördinator directe omgeving de taken, bedoeld in artikel 7.5a, tweede lid, naar behoren kan vervullen en naar behoren uitoefent.

AT

Artikel 7.8 wordt als volgt gewijzigd:

1. In onderdeel b wordt voor "gegevens en bescheiden" ingevoegd "de risicomatrix en het bouwveiligheidsplan, en andere" en vervalt "(bouwveiligheidsplan)".
2. Onder verlettering van de onderdelen c tot en met e tot d tot en met f wordt een onderdeel ingevoegd, luidende:

c. de naam en contactgegevens van de veiligheidscoördinator directe omgeving als bedoeld in artikel 7.5a als het aanstellen van een veiligheidscoördinator directe omgeving op grond van artikel 7.5, derde lid, is verplicht, of als de risicomatrix heeft geresulteerd in de verplichting een veiligheidscoördinator directe omgeving aan te stellen;

AU

In artikel 7.11, eerste lid, onderdeel f, wordt "als dat op grond van een maatwerkvoorschrift als bedoeld in artikel 7.5 door bevoegd gezag is verzocht," vervangen door "de risicomatrix en, voor zover van toepassing, het sloopveiligheidsplan en de naam en contactgegevens van de veiligheidscoördinator directe omgeving, en andere".

AV

Artikel 7.13 wordt als volgt gewijzigd:

1. In onderdeel b wordt voor "gegevens en bescheiden" ingevoegd "de risicomatrix en het sloopveiligheidsplan, en andere".
2. Onder verlettering van de onderdelen c tot en met f tot d tot en met g wordt een onderdeel ingevoegd, luidende:

c. de naam en contactgegevens van de veiligheidscoördinator directe omgeving als bedoeld in artikel 7.5a als het aanstellen van een veiligheidscoördinator directe omgeving op grond van artikel 7.5, derde lid, is verplicht, of als de risicomatrix heeft geresulteerd in de verplichting een veiligheidscoördinator directe omgeving aan te stellen;

AW

Artikel 7.14 komt te luiden:

Artikel 7.14 (afbakening maatwerkvoorschriften procedure sloopwerkzaamheden)

Een maatwerkvoorschrift over deze paragraaf kan alleen inhouden:

- a. dat degene die meldingsplichtige sloopwerkzaamheden heeft verricht, wordt verplicht binnen een door het bevoegd gezag te bepalen termijn na beëindiging van de werkzaamheden een opgave te doen van de aard en de hoeveelheid van de bij de sloopwerkzaamheden vrijgekomen afvalstoffen en van de afvoerbestemming van die stoffen, of:
- b. dat na een sloopmelding als bedoeld in artikel 7.10 maatwerkvoorschriften worden opgelegd als deze noodzakelijk zijn voor het voorkomen of beperken van hinder of van een onveilige situatie tijdens het uitvoeren van de sloopwerkzaamheden.

AX

Artikel 7.23, derde lid, vervalt.

AY

In bijlage 1 worden in de alfabetische volgorde ingevoegd:

richtlijn energie-efficiëntie: Richtlijn 2012/27/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 betreffende energie-efficiëntie, tot wijziging van Richtlijnen 2009/125/EG en 2010/30/EU en houdende intrekking van de Richtlijnen 2004/8/EG en 2006/32/EG (PbEU 2012, L 315);

risicomatrix: de door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties vastgestelde risicomatrix, die een verplicht aanvraagvereiste is voor een bouw- of sloopactiviteit;

Artikel II Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. R.W. Knops

NOTA VAN TOELICHTING

I. Algemeen deel

1. Inleiding

In dit besluit worden enkele wijzigingen aan het Besluit bouwwerken leefomgeving (hierna: Bbl) aangebracht. De wijzigingen zijn onderdeel van beleidsontwikkeling in het kader van de doelen van bouwregelgeving. De wijzigingen zijn onder te verdelen onder de volgende beleidsdoelen:

1. Veiligheid:

- Het stellen van regels over de veiligheidscoördinator directe omgeving van een bouw- en sloopterrein (hoofdstuk 2 van het algemeen deel van deze toelichting);
- De verbetering van brand- en vluchtveiligheid voor ouderen en minder zelfredzamen in woningen en woongebouwen (hoofdstuk 3);
- De aanscherping van de eis van de minimale hoogte van een afscheiding op bruggen waar fietsen overheen gaan (hoofdstuk 4).

2. Toegankelijkheid:

- De aanscherping en uitbreiding van toegankelijkheidseisen aan toegangen en trappen (hoofdstuk 5).

3. Duurzaamheid:

- De aanscherping van de milieuprestatie-eis voor gebouwen (hoofdstuk 6).

Ook wordt met dit besluit bestaand recht uit het Activiteitenbesluit Milieubeheer technisch omgezet naar het Bbl (hoofdstuk 7). Met deze omzetting vinden geen inhoudelijke beleidswijzigingen plaats.

Ten slotte is er een wijziging opgenomen om duidelijk te maken tot wie de in artikel 2.6 van het Bbl opgenomen zorgplicht zich richt (zie artikel I, onderdeel A en de artikelsgewijze toelichting), en een wijziging met betrekking tot het voorkomen van dubbele beoordelingen ten aanzien van het voorkomen van het bezwijken van een waterkerend bouwwerk in een primaire waterkering (zie artikel I, onderdeel B en de artikelsgewijze toelichting).

De aanleiding, nut en noodzaak, en de inhoud van de wijzigingen zijn per onderwerp in de betreffende hoofdstukken hieronder toegelicht.

2. De veiligheidscoördinator directe omgeving

2.1 Aanleiding

Uit meerdere incidenten in het verleden is gebleken dat de veiligheid bij bouw- en sloopplaatsen onvoldoende geborgd is. De wijzigingen in artikel I, onderdelen AR tot en

met AY in dit besluit zijn erop gericht de veiligheid beter te borgen en te voorkomen dat incidenten zich (opnieuw) voordoen en geeft gevolg aan de aanbeveling van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OvV). De OvV heeft naar aanleiding van een ongeval in Alphen aan de Rijn geconstateerd dat door vergaande specialisatie het bouwproces is versnipperd, waardoor een complex geheel aan contractuele relaties is ontstaan.¹ Daarbij heeft de OvV vastgesteld dat het ontbreekt aan een centrale partij die alle werkzaamheden en de daaraan verbonden risico's overziet. Het is gebleken dat partijen vertrouwen op elkaars expertise en leunden op de verantwoordelijkheid van andere partijen in de keten. De OvV heeft daarom aanbevolen één centrale partij contractueel verantwoordelijk te maken voor veiligheid op en rondom de bouwplaats. Voor de arbeidsveiligheid van werknemers op de bouwplaats is in het Arbeidsomstandighedenbesluit al een coördinator voor de ontwerpfase en een coördinator voor de uitvoeringsfase geregeld met als taak de zorg voor de veiligheid van werknemers op de bouwplaats. Een dergelijke taak voor een specifieke partij om zorg te dragen voor de veiligheid bestond nog niet voor de veiligheid in de directe omgeving van de bouw- en sloopwerkzaamheden.

De bouwsector heeft ervoor gepleit een publiekrechtelijke verankering van de omgevingsveiligheid in de (bouw)regelgeving te willen. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (hierna: minister van BZK) heeft aan de Tweede Kamer toegezegd een coördinator omgevingsveiligheid² in bouwregelgeving op te nemen en dit te doen in lijn met de coördinator arbeidsveiligheid uit de Arbowetgeving.³ Vooruitlopend op onderliggend besluit heeft een beperkte wijziging van het Bouwbesluit 2012 plaatsgevonden die een informatieplicht in het veiligheidsplan inhoudt van de naam en contactgegevens van de persoon die de veiligheid op en rondom de bouwplaats coördineert.⁴ Het was vanwege de beperkte juridische grondslag in de Woningwet niet mogelijk om de functie van coördinator meer uitgebreid te regelen in het Bouwbesluit 2012.⁵ Op grond van artikel 4.3, eerste lid, onder a, van de Omgevingswet is dat nu wel mogelijk in het Besluit bouwwerken leefomgeving. In artikel 4.21 van de Omgevingswet is verder uitgewerkt dat de betreffende regels die worden gesteld op grond van artikel 4.3, eerste lid, onder a, van die wet onder meer worden gesteld met oog op het waarborgen van de veiligheid, het beschermen van de gezondheid, en het waarborgen van het belang van de veiligheid en de gezondheid in de directe omgeving van het bouwen en slopen.

In het onderliggende besluit is de coördinator publiekrechtelijk verankerd, onder de naam 'veiligheidscoördinator directe omgeving', waarmee aan de toezegging aan de Tweede Kamer verder gevolg wordt gegeven. Hierbij is aansluiting gezocht bij de Arbo-veiligheidscoördinator zoals geregeld in het Arbeidsomstandighedenbesluit. Net als bij het Bouwbesluit 2012 is de verwachting dat de veiligheidscoördinator directe omgeving op grond van dit besluit dezelfde persoon zal zijn als de Arbo-veiligheidscoördinator voor de uitvoeringsfase. Ook is denkbaar dat de kwaliteitsborger deze taak uitvoert. De

¹ <https://www.onderzoeksraad.nl/nl/page/4008/hijsongeval>.

² De coördinator krijgt de naam "veiligheidscoördinator directe omgeving". Het begrip "omgevingsveiligheid" kon niet worden gebruikt, omdat dat begrip reeds een andere juridische betekenis heeft op grond van de Omgevingswet.

³ Kamerstukken II 2017/18, 28325, nr. 177.

⁴ Die wijziging is opgenomen in het Verzamelbesluit Bouwbesluit 2012, dat naar verwachting op 1 juli 2020 in werking treedt.

⁵ De artikelen 2, 3, 5, 6 en 120 van de Woningwet geven alleen grondslag tot het stellen van sloop- en bouwtechnische eisen. O.g.v. artikel 4.3 van de Omgevingswet kunnen regels worden gesteld voor activiteiten (sloop/bouw) die gevolgen hebben voor de fysieke leefomgeving.

kwaliteitsborger is een onafhankelijke private partij die op grond van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen tijdens de bouw controleert of wordt voldaan aan de bouwtechnische voorschriften uit het Bbl en bij gereedmelding een verklaring afgeeft als is voldaan aan deze bouwtechnische voorschriften.

2.2 Procedure voorafgaand aan de melding of vergunningaanvraag

Bij een vergunningaanvraag of melding voor een bouw- of sloopactiviteit dient een risicomatrix aangeleverd te worden waaruit duidelijk wordt welke risico's onderkend zijn. Tevens dient, wanneer de matrix dit aangeeft, een veiligheidsplan te worden aangeleverd met maatregelen die worden getroffen om de veiligheid te waarborgen en de gezondheid te beschermen in de directe omgeving van de bouw- of sloopwerkzaamheden en een veiligheidscoördinator directe omgeving te worden aangesteld. Als de risicomatrix aangeeft dat er veiligheidsrisico's worden onderkend is het zeer raadzaam om vooroverleg met de gemeente te hebben. Het veiligheidsplan dient namelijk de maatregelen die worden getroffen te bevatten en het plan maakt samen met de risicomatrix onderdeel uit van de vergunningaanvraag/melding. In het veiligheidsplan worden ook afspraken met de gemeente opgenomen over de te treffen maatregelen op gemeentelijk grondgebied, zoals het afsluiten van gemeente wegen, uitritten, regelen van verkeer en dergelijke. Verder dient in het veiligheidsplan extra aandacht te worden geschonken aan maatregelen die moeten worden getroffen met betrekking tot de veiligheid van derden. Hiermee heeft de opdrachtgever/aannemer geen contractuele verhouding en dus geen mogelijkheid hen te dwingen. Het is raadzaam in het veiligheidsplan vast te leggen, welke afspraken er zijn of moeten worden gemaakt met derden. Ook is het raadzaam de afspraken met derden schriftelijk vast te leggen. De verplichting tot het aanleveren van een risicomatrix bij de aanvraag betekent dat de opdrachtgever (of diens adviseur) zich al bij het ontwerp van een bouwplan moet afvragen of het ontwerp veilig uitvoerbaar is, wat de eventuele risico's voor de directe omgeving van de bouw- of sloopwerkzaamheden zijn, hoe deze in het ontwerp zoveel mogelijk kunnen worden beperkt en welke restrisico's in het veiligheidsplan moeten worden ondervangen. De door de minister vastgestelde risicomatrix, die samen met de Vereniging Bouw en Woning Toezicht Nederland (VBWTN) tot stand is gekomen, helpt de betrokken partijen in de procedure voorafgaand aan de vergunningaanvraag om de risico's voor de directe omgeving van de bouw- of sloopwerkzaamheden te analyseren en beoordelen en geeft ook aan of een veiligheidsplan en veiligheidscoördinator directe omgeving noodzakelijk zijn.⁶ In voorkomende situaties kunnen die betrokken partijen de opdrachtgever (of diens adviseur) zijn, maar ook bijvoorbeeld de opdrachtgever en de opdrachtnemer (aannemer) gezamenlijk. De aanvrager van de bouwvergunning- of sloopmelding dient de risicomatrix en zo nodig het veiligheidsplan en veiligheidscoördinator directe omgeving te overleggen bij de aanvraag. Op deze wijze wordt bereikt dat de opdrachtgever vooraf nadenkt over de uitvoeringsveiligheid, zodat veiligheid in het programma van eisen of het bestek terecht komen. Op die manier kunnen alle inschrijvers hiermee bij de aanbesteding bij het bepalen van hun prijs op gelijke wijze rekening houden (level playing field).

Het ligt in de rede dat de opdrachtgever (of diens adviseur) in de ontwerpfase opdracht geeft om bij het ontwerp ook de uitvoeringsveiligheid van het bouwplan te beschouwen

⁶ De matrix is, ten opzichte van de matrix die voorafgaand aan inwerkingtreding van dit besluit in de praktijk al werd gehanteerd, zodanig aangepast dat in de gevallen dat geen plan en veiligheidscoördinator directe omgeving nodig zijn, dit na enkele vragen duidelijk wordt en niet de gehele matrix hoeft te worden ingevuld.

en indien de risicomatrix dit aangeeft een bijbehorend veiligheidsplan te maken en een veiligheidscoördinator directe omgeving aan te stellen. Een opdrachtgever kan dit contractueel regelen in zijn opdracht aan bijvoorbeeld de architect of constructeur.

Het vroegtijdig, bij het opstellen van het bouwplan nadenken over de maatregelen die moeten worden getroffen betekent ook dat de opdrachtgever hiermee rekening moet houden bij de aanbesteding. De aanbesteding is dan inclusief de te nemen veiligheidsmaatregelen en het ondervangen van restrisico's en alle inschrijvers zullen hieraan moeten voldoen. Zij moeten de uitvoering en kosten meenemen in hun offertes.

2.3 De rol van de veiligheidscoördinator directe omgeving, en de begrippen 'veiligheidsafstand' en 'directe omgeving'

De taken van de veiligheidscoördinator directe omgeving zijn geregeld in het nieuwe artikel 7.5a van het Bbl: zo draagt diegene er bijvoorbeeld zorg voor dat de werkzaamheden die gelijktijdig of achtereenvolgend plaatsvinden goed op elkaar zijn afgestemd. Het betreft een overkoepelende blik op de veiligheid, die kan ontbreken in het geval de bij de bouw betrokken partijen allen met een specifieke taak bezig zijn. De veiligheidscoördinator directe omgeving voert primair het veiligheidsplan uit. In dat veiligheidsplan kunnen, als de situatie daarom vraagt, maatregelen zijn opgenomen die zien op de directe omgeving.

Het begrip 'directe omgeving' dat voorkomt in artikel 7.4 van het Bbl (met betrekking tot de specifieke zorgplicht ter voorkoming van gevaar) en bijvoorbeeld in artikel 7.15, eerste lid, onder a, van het Bbl (letsel aan personen op het bouw- en sloopterrein), kan betrekking hebben op een grotere afstand dan de 'veiligheidsafstand'. De veiligheidsafstand is een wiskundig vast te stellen afstand, die dient te worden vastgesteld volgens de methode beschreven in paragraaf 6.2 van de Landelijke richtlijn. Artikel 7.15, tweede lid, van het Bbl bepaalt dat de 'veiligheidsafstand' bepaald volgens paragraaf 6.2 van de Landelijke richtlijn Bouw- en sloopveiligheid, versie 1.2 augustus 2018 (hierna: Landelijke richtlijn), vrij moet worden gehouden.⁷ Het betreft de met oog op de risico's van vallende objecten vrij te houden afstand, die niet toegankelijk is voor derden of voor publiek.

Het vrijhouden van de veiligheidsafstand is een verantwoordelijkheid van de normadessaat uit artikel 7.3 van het Bbl: dat betreft degene die de bouw- of sloopwerkzaamheden verricht (of laat verrichten). Het valt daarnaast wel binnen de taakomschrijving van de veiligheidscoördinator directe omgeving in het nieuw ingevoegde artikel 7.5a van het Bbl dat diegene coördineert dat die veiligheidsafstand ook daadwerkelijk wordt vrijgehouden.

Het bereik van het begrip directe omgeving is afhankelijk van de locatie en de aanwezigheid van bebouwing en mensen in de omgeving daarvan. Dit biedt de benodigde ruimte voor maatwerk en legt de eerste verantwoordelijkheid neer bij diegene die de werkzaamheden uitvoert. Bijvoorbeeld: als er een basisschool dichtbij een bouwterrein staat, maar buiten de veiligheidsafstand bepaald op grond van paragraaf 6.2 van de Landelijke richtlijn, dan kan de basisschool toch binnen het bereik van de zorgplicht van artikel 7.4 van het Bbl vallen (en dus kan de basisschool binnen het bereik

⁷ Die wijziging is opgenomen in het Verzamelbesluit Bouwbesluit 2012, dat naar verwachting op 1 juli 2020 in werking treedt.

van het begrip 'directe omgeving' vallen). Dat houdt in dat er maatregelen moeten worden genomen om gevaar te voorkomen door de partijen die op grond van artikel 7.3 verantwoordelijk zijn voor de veiligheid (degene die de bouw- of sloopwerkzaamheden verricht (of doet verrichten), wat in dit specifieke geval kan inhouden dat vrachtwagenchauffeurs moeten worden geïnstrueerd dat ze langzaam aan komen rijden, opletten op overstekende kinderen en dat er op bepaalde tijdstippen geen in- of uitrijdend bouwverkeer is.

De veiligheidscoördinator directe omgeving voert primair het veiligheidsplan uit. In dat veiligheidsplan kunnen, als de situatie daarom vraagt, maatregelen zijn opgenomen die zien op de directe omgeving, hetgeen tevens betrekking kan hebben op de openbare weg. Aangezien het bouw- of sloopveiligheidsplan onderdeel uitmaakt van de vergunningaanvraag/slopmelding bij het bevoegd gezag, kan de veiligheidscoördinator directe omgeving zich ter uitvoering van dat veiligheidsplan ook richten tot derden op de openbare weg. Bijvoorbeeld: voor de geplande bouwwerkzaamheden wordt op twee opeenvolgende werkdagen met hijskranen gewerkt die een hijszone hebben die over de openbare weg reikt en over een trambaan. Zoals opgenomen in het bouw- of sloopveiligheidsplan, dat ten behoeve van de vergunningaanvraag of de slopmelding ter beschikking is gesteld aan de gemeente, mogen er op de betreffende twee werkdagen geen trams op deze trambaan rijden. De opdrachtgever/aannemer maakt in dergelijke gevallen goede afspraken met derden zoals wegbeheerders en openbaar vervoersbedrijven en legt deze afspraken met derden contractueel vast. Als deze derden de instructies van de veiligheidscoördinator niet opvolgen, zoals in dit specifieke voorbeeld bijvoorbeeld de tramvervoerder die toch blijft rijden, dan dient de veiligheidscoördinator directe omgeving de opdrachtgever/ aannemer te adviseren in te grijpen en zo nodig de bouw stil te leggen totdat veiligheid weer gegarandeerd kan worden. De opdrachtgever/bouwer kan deze derden, zoals wegbeheerders en openbaar vervoersbedrijven waarmee hij van te voren afspraken heeft gemaakt, op grond van het contract aanspreken. Daarnaast heeft de gemeente ook altijd de bevoegdheid (als de bouwer dit niet doet) de bouw stil te leggen omdat de veiligheid in het geding is.

2.4 Beoordeling van de vergunningaanvraag

Het doorlopen en invullen van de risicomatrix kan voor de betrokken partijen mogelijk leiden tot de conclusie dat geen veiligheidsplan en veiligheidscoördinator directe omgeving noodzakelijk zijn. Mochten gemeenten bij het beoordelen van de vergunningaanvraag alsnog van mening zijn dat een veiligheidsplan en veiligheidscoördinator directe omgeving noodzakelijk zijn, omdat zij de risico's in de matrix anders inschatten, dan kunnen zij altijd een veiligheidsplan en veiligheidscoördinator directe omgeving voorschrijven op grond van artikel 7.5 Bbl. Ook als aan de vergunningaanvraag een vooroverleg voorafgaat wordt hieraan expliciet aandacht besteed. Overigens maakt het niet uit of de werkzaamheden vergunning- of meldingvrij, (sloop)meldingplichtig of (bouw)vergunningplichtig zijn, een dergelijk maatwerkvoorschrift kan zo nodig altijd worden gesteld. Als het samenvalt met een vergunningprocedure kan het maatwerkvoorschrift daarin als vergunningvoorschrift worden voorgeschreven. Ook kan tijdens de bouw een maatwerkvoorschrift worden opgelegd als dit alsnog noodzakelijk blijkt.

2.5 Wat wordt waar geregeld

De risicomatrix wordt een verplicht aanvraag- of indieningsvereiste voor een bouw- of sloopactiviteit. Als de matrix aangeeft dat er veiligheids- of gezondheidsrisico's zijn, dan dienen naast de matrix ook een veiligheidsplan en een veiligheidscoördinator directe omgeving bij de melding te worden aangeleverd. Voor de sloopactiviteit wordt dit in het onderhavige besluit geregeld en voor de bouwactiviteit gebeurt dit op gelijke wijze in de Regeling omgevingsrecht. Wie de veiligheidscoördinator directe omgeving uiteindelijk aanstelt is net als bij het aanvragen van de vergunning voor een bouwactiviteit of het doen van een melding voor een sloopactiviteit niet geregeld. Dat kunnen in de praktijk verschillende partijen zijn. In de ontwerpfase (bij traditionele contracten) is dit veelal de opdrachtgever en in de uitvoeringsfase de aannemer. Bij geïntegreerde contracten⁸ ligt het zwaartepunt in de ontwerpfase en de uitvoeringsfase meer bij de opdrachtnemer (meestal een consortium, waarin o.a. een architectenbureau, een aannemer en andere partijen samenwerken).

Het onderhavige besluit regelt dat de gemeente naast het veiligheidsplan nu ook een veiligheidscoördinator directe omgeving bij maatwerkvoorschrift kan voorschrijven als zij dit noodzakelijk acht en deze geen onderdeel uitmaakte van de vergunningaanvraag of de melding. Verder wordt in het Bbl de taak van de veiligheidscoördinator directe omgeving vastgelegd (artikel I, onderdeel AS). De veiligheidscoördinator coördineert de volgende maatregelen:

1. maatregelen die worden getroffen bij het verrichten van bouw- en sloopwerkzaamheden ter voorkoming van letsel aan personen in de directe omgeving van het bouw- en sloopterrein, letsel aan personen die het bouw- en sloopterrein onbevoegd betreden en gevaar voor de veiligheid van belendingen (artikel 7.15 van het Bbl);
2. maatregelen die gevolgen hebben voor de grondwaterstand (artikel 7.16 van het Bbl); en
3. maatregelen die betrekking hebben op geluidhinder (artikel 7.17 van het Bbl), trillinghinder (artikel 7.18 van het Bbl) of stofhinder (artikel 7.19 van het Bbl).

Net zoals voor de Arbo-veiligheidscoördinator geldt, krijgt de veiligheidscoördinator directe omgeving in het Bbl geen publiekrechtelijke bevoegdheden. Als hij zijn taak niet kan uitvoeren omdat zijn instructies niet worden opgevolgd, gaat hij terug naar degene die hem in dienst heeft genomen (met wie hij een privaatrechtelijke overeenkomst heeft). Dit is de aannemer of de opdrachtgever. De aannemer en de opdrachtgever zijn normadessaat (artikel 7.3 Bbl) en dragen er zorg voor dat aan de vergunning en de eisen van het Bbl wordt voldaan, en dat de maatregelen uit het veiligheidsplan worden nageleefd indien deze is opgesteld. Verder wordt in deze aanpassing van het Bbl geregeld dat de normadessaat (opdrachtgever/aannemer) de taak heeft zodanige maatregelen te treffen dat de veiligheidscoördinator directe omgeving zijn taak naar behoren kan uitvoeren. Als de veiligheidscoördinator directe omgeving zijn taak niet kan uitvoeren geeft hij zijn opdracht terug omdat hij vindt dat de veiligheid in het geding is en in strijd met de vergunning wordt gehandeld. De opdrachtgever/aannemer dient in te grijpen en zo nodig de bouw stil te leggen totdat de veiligheid weer gegarandeerd kan

⁸ Voorbeelden van geïntegreerde contracten: DB = design & build; DBM = design & build & maintain (dus ook meerjarig onderhoud); DBFMO = design & build & finance & maintain & operate (dan zit er bijv. ook de catering, schoonmaak en beveiliging bij).

worden. In het uiterste geval kan de gemeente de bouw stil leggen, al dan niet na signalen van betrokkenen of een handhavingsverzoek.

Tot slot wordt geregeld dat de naam en contactgegevens van de veiligheidscoördinator directe omgeving op het bouw- of sloofterrein aanwezig zijn.

3. De verbetering van brand- en vluchtveiligheid van gebouwen

3.1 Aanleiding

Naar aanleiding van verschillende incidenten en de toenemende vergrijzing en extramuralisering⁹ van de zorg heeft de brand- en vluchtveiligheid van ouderen en minder zelfredzamen in diverse kamerbrieven en overleggen met de Tweede Kamer de aandacht gekregen. Hier is gezocht naar de mogelijkheden om met wettelijke instrumenten verbeteringen in de praktijk te kunnen gaan aanbrengen. Op basis van het onderzoek gedaan door Arcadis¹⁰ naar aanleiding van de Tweede Kamer motie Ronnes en Krol¹¹ concludeerden BZK en belangenpartijen dat het introduceren van een woonfunctie specifiek voor seniorencomplexen in de bouwregelgeving niet zinvol was. In plaats daarvan is ervoor gekozen de mogelijkheid tot het stellen van aanvullende eisen in alle woongebouwen nader te onderzoeken. In de brief van de minister van BZK van 3 september 2019 is aangegeven dat de eisen die gesteld worden aan woongebouwen op onderdelen generiek zullen worden aangescherpt om zo de vluchtmogelijkheden voor verminderd zelfredzamen (waaronder veel ouderen), te verbeteren.¹² Er is nader onderzoek gedaan om uit te wijzen welke maatregelen ter verbetering van de brand- en vluchtveiligheid effectief zijn. In opdracht van BZK heeft TNO dit onderzoek uitgevoerd.¹³

Naast de maatregelen die in het bovengenoemde rapport van Arcadis zijn genoemd (loopafstanden, rooksluizen, gebruik lift bij brand) is op advies van het Overlegplatform bouwregelgeving waar mogelijk ook gekeken naar de bestaande bouw omdat het stellen van nadere bouwkundige eisen voor nieuwbouw, niet direct leidt tot een verbetering in de bestaande woningvoorraad.

3.2 Inhoudelijke wijzigingen

Mede op basis van bovenstaande onderzoeken worden wijzigingen doorgevoerd van diverse eisen aan nieuwbouw, verbouw en bestaande bouw. Benadrukt wordt dat dit een eerste stap is ter verbetering van brand- en vluchtveiligheid van gebouwen. Binnenkort volgt nog een onderzoeksrapport van het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV) naar de verspreiding van rook in woongebouwen. Ook brengt de Adviescommissie toepassing en gelijkwaardigheid bouwvoorschriften (ATGB) in de nabije toekomst een advies uit naar

⁹ De extramuralisering van de zorg is het streven om buiten de muren van een intramurale instelling gelijkwaardige zorg te bieden, bijvoorbeeld in de eigen woning.

¹⁰

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bouwregelgeving/documenten/rapporten/2019/08/27/onderzoek-brandveiligheid-seniorencomplexen>.

¹¹ Kamerstukken II 2017/18, 32847, nr. 351

¹² Kamerstukken II, 2018-2019, 28352, nr. 201

¹³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/02/20/beoordeling-aanvullende-brandveiligheidsmaatregelen-in-seniorencomplexen-op-basis-van-een-risicobenadering>.

aanleiding van de brand in de Grenfell Tower in Londen. Dit rapport en advies kunnen mogelijk leiden tot een verdere aanpassing van de brandveiligheidsregelgeving van woongebouwen.

Wat betreft de wijzigingen die met voorliggend besluit worden doorgevoerd gaat het bij nieuwbouw om de introductie van de plicht dat een lift in een nieuw te bouwen woongebouw ook geschikt is om te gebruiken bij brand. Hiermee wordt bereikt dat ook verminderd zelfredzamen een woongebouw, meer dan nu het geval is, zoveel mogelijk zelfstandig kunnen ontvluchten. Uit het TNO-rapport volgt dat een dergelijke lift helpt bij het zelf kunnen vluchten uit een woongebouw. Dit geeft invulling aan het principe achter de bouwregelgeving dat bewoners zoveel mogelijk zelf in staat moeten zijn te kunnen vluchten en dat alleen in uitzonderlijke gevallen hulp van de brandweer daarbij nodig is. Deze eis gaat gelden voor woongebouwen met een toegankelijkheidssector¹⁴ die al verplicht een lift moeten hebben. Geregeld wordt dat de lift voldoende beschermd is bij brand, de elektrische voorziening van de lift geheel brandwerend gescheiden is van andere ruimten en dat er een veilige ruimte voor de lift is waar personen kunnen wachten.

Op verzoek van diverse leden van het overlegplatform bouwregelgeving, waaronder de brandweer, wordt de eis dat woningtoegangsdeuren in nieuwe woongebouwen zelfsluitend moeten zijn aangepast. Verplicht wordt dat zogenaamde vrijloopdrangers worden toegepast. Reguliere deurdrangers zijn belemmerend in het dagelijkse gebruik en worden daardoor in de praktijk vaak onklaar gemaakt door gebruikers.

De reeds in het Bbl opgenomen eisen voor zelfsluitende en rookwerende woningtoegangsdeuren zullen volgens het TNO-onderzoek ook voor bestaande gebouwen grote positieve effecten hebben. Daarom worden deze eisen ook van toepassing verklaard bij verbouw en transformatie (functiewijziging). De huidige regels gaan uit van het reeds verkregen niveau respectievelijk het niveau bestaande bouw waardoor er bij verbouw vaak geen verplichting is de bestaande situatie naar een veiliger niveau te brengen.

Tenslotte wordt de aanwezigheid van een rookmelder op iedere bouwlaag (iedere verdieping inclusief de begane grond) in de bestaande bouw verplicht gesteld in woningen. De verplichting geldt voor bouwlagen met een verblijfsruimte of met een besloten ruimte waardoor een vluchtroute voert tussen de uitgang van een verblijfsruimte en de uitgang van de woonfunctie.

Rookmelders redden levens. Daarom zijn rookmelders sinds 2003 verplicht voor nieuwbouw woningen. Brandweer Nederland heeft in 2015 gepleit voor het verplichten van rookmelders, ook bij bestaande woningen¹⁵. In een TNO-onderzoek¹⁶ uit 2019 wordt op basis van risicoanalyses ingeschat dat met rookmelders in alle woningen het aantal dodelijke slachtoffers met 13 kan worden teruggebracht.

Om gebouweigenaren voldoende tijd te geven deze maatregelen in alle bestaande woningen door te voeren, zal deze verplichting pas per 1 juli 2022 daadwerkelijk ingaan. Deze overgangstermijn is ingevoerd om gebouweigenaren de tijd te geven te voldoen aan het moeten beschikken over één of meer rookmelders. Ook worden hiermee

¹⁴ Woongebouwen met een toegankelijkheidssector zijn woongebouwen die voor personen met een functiebeperking zelfstandig bruikbaar en toegankelijk zijn.

¹⁵ Rapport Rembrand; brandveiligheid is een coproductie – Veiligheidsberaad – mei 2015 (bijlage bij Kamerstuk 29 517, nr. 105)

¹⁶ TNO 2019 R10794 Onderzoek aanpassing NEN 2555:2008.

problemen voorkomen bij de levering en beschikbaarheid van rookmelders bij leveranciers.

Opgemerkt wordt dat uit artikel 3.3 van het Bbl volgt dat deze eis in de bestaande bouw zich zowel tot de eigenaar van het gebouw richt, als degene die uit anderen hoofde bevoegd is tot het treffen van voorzieningen aan dat bouwwerk, bijvoorbeeld de huurder of gebruiker. In geval de woning wordt verhuurd kan daarom ook de huurder worden aangesproken op het vervangen van de batterijen. Privaatrechtelijk kunnen er afspraken gemaakt worden tussen huurder en verhuurder over het vervangen van de batterijen. Op het moment van het betrekken van een nieuwe woning door een huurder, is het een verplichting van de verhuurder om ervoor te zorgen dat de rookmelders aanwezig zijn.

3.3 Reparaties aan brandveiligheidsvoorschriften

In het voorliggende besluit worden daarnaast een aantal bestaande brandveiligheidsvoorschriften in het Bbl verduidelijkt of redactioneel verbeterd:

- De eisen voor portiekwoningen, waarbij een enkele vluchtroute is toegestaan, zijn verduidelijkt. Gebleken is dat de bouwregelgeving nu (onbedoeld) portiekflats toestaat die afwijken van de klassieke portiekflats die zijn beoogd.¹⁷ Het gaat bijvoorbeeld om een portiekflat met een onderliggende parkeergarage die direct uitkomt op de enkele vluchtroute of een portiekflat waarbij de onderste woningen een tweede vluchtroute hebben. Voor die situaties was de mogelijkheid van het volstaan met een enkele vluchtroute niet bedoeld, en met de correctie in dit besluit is dat voortaan niet meer mogelijk.
- Ook wordt een redactionele wijziging doorgevoerd in de brandveiligheidsvoorschriften met betrekking tot de rookdoorgangseisen. De rookdoorgangseisen Sa en S200 in het Bbl hebben betrekking op de gehele scheidingsconstructie tussen verschillende ruimten. De bepalingmethode voor deze eis is de NEN 6075. In deze NEN 6075 worden, in aansluiting op de Europese productregelgeving, de aanduidingen Sa en S200 gebruikt voor de rookweerstand van afzonderlijke constructie-onderdelen. Voor de rookdoorgang van de gehele scheidingsconstructies gebruikt de NEN 6075 de aanduidingen Ra en R200. In een aantal artikelen was "Sa" en "S200" opgenomen, terwijl de rookdoorgang van de gehele scheidingsconstructies bedoeld is. Daarom worden in die artikelen "Sa" en "S200" vervangen door "Ra" en "R200". Deze redactionele aanpassing wordt doorgevoerd in artikel I, onderdelen R, S, V en X.

4. Aanscherping eis minimale hoogte afscheiding van bouwwerken geen gebouw zijnde voor langzaam rijdend verkeer

De Fietsersbond, het Landelijke Fietsplatform, RAI-vereniging, de ANWB en Veilig Verkeer Nederland hebben bij de ministeries van BZK en Infrastructuur en Waterstaat aandacht gevraagd voor de momenteel minimum voorgeschreven hoogte van afscheidingen op bouwwerken geen gebouw zijnde, zoals met name bruggen of een viaduct. Deze organisaties stellen dat de minimum voorgeschreven hoogtes te laag zijn

¹⁷ Zie adviezen 1706 en 1801 van de Adviescommissie Toepassing en Gelijkwaardigheid Bouwvoorschriften (ATGB), <https://www.atgb.nl/>.

om in alle gevallen voldoende bescherming te bieden aan met name lange fietsers en hebben verzocht om een ophoging van de wettelijke eisen.

De bezwaren van de diverse organisaties tegen de huidige voorschreven hoogte van de afscheidingen zoals die nu nog in het Bouwbesluit 2012 zijn voorgeschreven, berusten op belevingen van hun leden en theoretisch onderzoek naar de lengte van fietsers en hun zwaartepunt.

In opdracht van het ministerie van BZK heeft Sweco onderzoek verricht naar de vraag of de minimale voorschreven hoogte van leuning bij bruggen voldoende veilig is (zie <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2019/05/08/fietsleuning-op-bruggen>). Daarbij is gekeken naar de theorie (biomechanische analyse), praktijk (geregistreerde ongevallen) en daarnaast is een grove inschatting gemaakt van het aantal fietsbruggen en de daadwerkelijke hoogtes van de leuning. Sweco constateert dat er in de periode 2013-2017 twee ongelukken geregistreerd zijn waarbij een fietser over of onder een brugleuning door is gevallen. Er is onvoldoende informatie bekend om te achterhalen wat de rol van de hoogte van de leuning hierin was en welke andere factoren mogelijk nog een rol hebben gespeeld. Op basis van de biomechanische analyse concludeert Sweco dat de hoogte van de leuning inderdaad een effect heeft op de objectieve en subjectieve veiligheid. Een hogere leuninghoogte voelt veiliger, en is ook veiliger.

De bouwregelgeving is er onder meer op gericht om risico's voor de veiligheid zoveel mogelijk te verkleinen. Het past daarom om in ieder geval het objectieve risico dat fietsers lopen zoveel mogelijk weg te nemen. Het CROW (kennisplatform voor infrastructuur, openbare ruimte, verkeer en vervoer) hanteert in haar (vrijwillige) richtlijn een leuninghoogte van 120 cm, maar bij voorkeur 130 cm. Voorgesteld wordt om in de regelgeving bij de bestaande CROW-norm van 130 cm aan te sluiten. Op basis van het onderzoek van Sweco ligt met die waarde het zwaartepunt van het 95^e percentiel van alle Nederlanders onder deze waarde bij een geheel rechtop zittende fietser. Het zwaartepunt van een fietser ligt in de buurt van de heuphoogte. Dat houdt in dat bij een leuning van 130 cm 95% van de Nederlanders geen objectief risico loopt om bij val bij de leuning, over die leuning te kunnen vallen.

5. Toegankelijkheidseisen aan toegangen en trappen

5.1 Aanleiding

Op 18 januari 2018 heeft de minister van BZK in het kader van de implementatie van het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een beperking (hierna: het VN Verdrag) het Actieplan Toegankelijkheid voor de bouw toegestuurd.¹⁸ Met dit actieplan is uitvoering gegeven aan de motie Volp¹⁹ en een beweging in gang gezet om tot verbetering te komen van de fysiek-bouwkundige toegankelijkheid van woningen en gebouwen. Het actieplan dat samen met een groot aantal partijen in het veld is opgesteld is onderdeel van het programma 'Onbeperkt Meedoen!' waarmee door het kabinet invulling wordt gegeven aan het verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een beperking (hierna het VN Verdrag).

Op 12 juni 2019 heeft de minister in een kamerbrief aangekondigd voornemens te zijn tot een aanpassing van de bouwregelgeving naar aanleiding van een tweetal in het kader

¹⁸ Kamerstukken TK 2017-2018, 33990, nr. 63

¹⁹ Kamerstukken TK 2016-2017, 24 170, nr. 155

van het actieplan uitgevoerde onderzoeken.²⁰ Om beter inzicht te krijgen in de door mensen met een beperking in de praktijk meest ervaren knelpunten bij het gebruik van woningen en publieke gebouwen en de mogelijke oplossingen (inclusief kosten) om die knelpunten weg te nemen, heeft RIGO Research en Advies (hierna: RIGO) in 2018 de opdracht gekregen om hier onderzoek naar te doen. Uit dit onderzoek blijkt dat mensen met een beperking in een groot deel van de woningvoorraad knelpunten op het gebied van de fysieke toegankelijkheid ervaren. Dit geldt niet alleen voor de eigen woning, maar vaker nog voor woningen en publieke gebouwen waar men op bezoek gaat. Met betrekking tot eengezinswoningen (66% van de woningvoorraad in Nederland) concentreert de problematiek zich vooral op hoge drempels naar de buitenruimte. In het rapport van RIGO komt verder naar voren dat zowel mensen met visuele als fysieke beperkingen knelpunten ervaren met trappen.

Naar aanleiding van het onderzoek van RIGO naar de knelpunten die mensen met een beperking het meest ervaren, worden de volgende extra toegankelijkheidseisen in de bouwregelgeving opgenomen:

1) Met betrekking tot nieuwbouwwoningen wordt er op dit moment aan de bouwregelgeving voldaan wanneer een woning ten minste één toegankelijke toegang met een maximale drempel van 20 millimeter heeft. Deze toegang mag zowel gesitueerd zijn aan de voorkant als aan de achterkant van de woning. Goede toegang tot een woning of naar een buitenruimte behoort tot de basisbehoefte van iedereen. Daarom wordt in het besluit de 20 millimeter eis van toepassing verklaart op alle toegangen van een woning. Voor wat betreft de toegang tot balkons zal er eerst onderzocht worden of deze eis wel in alle gevallen praktisch uitvoerbaar is. Op dat punt bevat dit besluit in afwachting van de uitkomsten hiervan geen wijziging.

2) Daarnaast wordt in de bouwregelgeving voor alle nieuwe publiek toegankelijke gebouwen (gebouwen met gebruikersfuncties waarbij veelal sprake is van publiekstoegankelijkheid) voorgeschreven dat in ieder geval voor de hoofdtoegang van het gebouw geldt dat de drempel maximaal 20 millimeter is. Deze eis geldt nu al voor de grotere gebouwen met een toegankelijkheidssector, maar gaat straks ook gelden voor de in de tabel genoemde gebouwen zonder toegankelijkheidssector. Voorbeelden hiervan zijn kleine winkels en restaurants.

3) De onder 1) en 2) genoemde toegangen moeten daarnaast ook bereikbaar zijn vanaf de openbare weg, zodat men ook daadwerkelijk met bijvoorbeeld een rolstoel bij de toegang aan kan komen.

4) Met betrekking tot nieuwe voor publiek toegankelijke gebouwen worden aanvullende eisen in de bouwregelgeving opgenomen voor trappen zodat deze gebouwen ook voor mensen met een visuele en fysieke beperking beter toegankelijk zijn. Dit betreft onder andere de eigenschappen van de trapleuning (doorlopend over de lengte van de aantrede aan begin en einde van de trapsteek), correct aangebrachte markeringen en meer uniformiteit in trapontwerpen. Op deze manier komt er zowel voor ontwerpers als opdrachtgevers meer duidelijkheid met betrekking tot het ontwerpen en bouwen van een goed toegankelijke trap.

²⁰ Kamerstukken TK 2018-2019, 32757, nr. 154

5.2 Noodzakelijkheid van de wijzigingen

Uit het onderzoek van RIGO bleek dat mensen met een beperking in de praktijk knelpunten ervaren bij het gebruik van woningen en publieke gebouwen. Uit het onderzoek blijkt dat mensen met een beperking in een groot deel van de woningvoorraad knelpunten op het gebied van de fysieke toegankelijkheid ervaren. Dit geldt niet alleen voor de eigen woning, maar vaker nog voor woningen en publieke gebouwen waar men op bezoek gaat. Met betrekking tot eengezinswoningen (66% van de woningvoorraad in Nederland) concentreert de problematiek zich vooral op hoge drempels naar de buitenruimte (balkon en tuin) en drempels binnenhuis waarbij de drempel naar de badkamer wordt genoemd als een bijzonder aandachtspunt. Uit het onderzoek blijkt dat veel knelpunten door mensen zelf worden opgelost door middel van bijvoorbeeld drempelhulpen of kleine verbouwingen. Bij drempels kan dat volgens het rapport relatief makkelijk en goedkoop, omdat de markt hiervoor verschillende eenvoudige oplossingen biedt. Voor de bestaande bouw bestaan ook eenvoudige oplossingen voor bijvoorbeeld het ophogen van het balkon. Voor nieuwbouw is het echter noodzakelijk om de bouwregelgeving hierop aan te passen zodat toekomstige gebouwen en woningen beter toegankelijk zijn. Het wegnemen van de letterlijke drempels zal de zelfredzaamheid van mensen met een beperking vergroten daar waar er nu slechts een verplichte toegang vereist is. Door de bouwregelgeving aan te passen geef je hiermee aan dat het uitgangspunt moet zijn dat iedereen door iedere (hoofd)toegang van een woning of gebouw moet kunnen betreden. Dat is een belangrijk signaal met betrekking tot de gelijkwaardigheid van personen. Het verlagen van de drempel geldt voor alle woningen en hoofdingangen van gebouwen met gebruiksfuncties waarbij het van belang is dat deze goed kan worden betreden. Voor grote gebouwen met een toegankelijkheidssector bestond deze verplichting al, maar voor kleinere gebouwen is het ook van belang dat deze goed bereikbaar zijn. Het voorbeeld van restaurants en winkels is hier tekenend voor.

In het rapport van RIGO komt verder naar voren dat zowel mensen met visuele als fysieke beperkingen knelpunten ervaren met trappen. Het gaat dan om treden die te kort of juist te lang zijn, onlogische leuningen, dichte trappen en het ontbreken van zichtbare en voelbare trapmarkeringen. Aandacht hiervoor in de ontwerpfase is volgens de onderzoekers een belangrijk aandachtspunt. RIGO geeft aan dat soms relatieveenvoudige oplossingen mogelijk zijn, zoals het aanbrenge van een logische trapleuning, duidelijke markeringen en goede verlichting. Anderzijds komt uit het rapport naar voren dat uniformiteit in de maatvoering een belangrijk aandachtspunt is. Opgemerkt wordt dat er door de verscheidenheid aan bouwstijlen grote verschillen zijn tussen trappen, hetgeen leidt tot onvoorspelbaarheid. Met name voor mensen met een visuele beperking levert dit een belangrijk knelpunt op, maar ook voor veel andere mensen kan dit een belangrijk knelpunt zijn, zeker wanneer de vergrijzing hierbij in ogenschouw wordt genomen. Uit deze aanbevelingen zijn punten naar voren gekomen die belangrijk zijn voor de verbetering van de toegankelijkheid voor personen in de openbare ruimte en eenvoudig mee kunnen worden genomen in de bouwregelgeving. In de praktijk blijkt vaak dat maatregelen zoals trapmarkeringen niet of niet juist worden meegenomen in het ontwerp en/ of de uitvoering. Het ontbreken van trapmarkeringen kan leiden tot gevaarlijke situaties, maar het onjuist plaatsen van de markeringen kan zeker zo gevaarlijk zijn. Een voorbeeld hiervan is het plaatsen van de laatste markering op de grond in plaats van de laatste traptrede. Hierdoor kan er een verkeerde

inschatting gemaakt worden waardoor een ongeluk op de loer ligt. Dit geldt ook voor trapleuningen. Wanneer deze eerder aflopen dan de trap kan dit voor alle mensen op de trap vervelend zijn, laat staan wanneer je visueel beperkt bent. Het dubbelzijdig plaatsen van de trapleuningen is van belang, omdat mensen zowel een trap op als af gaan. Het is essentieel dat dit aan beide kanten van de trap veilig kan plaatsvinden, maar kan ook van doorslaggevend belang zijn bij noodsituaties. Voor zowel de trapleuningen als trapmarkeringen zien wij genoeg draagvlak en ruimte binnen de ontwerpersvrijheid om de eisen hierover op te nemen in de bouwregelgeving. Voor deze maatregelen is het "Handboek toegankelijkheid"²¹ en "Zicht op ruimte"²² als uitgangspunt genomen.

Met betrekking tot de dichte trappen (ook wel gesloten trap genoemd) en de maatvoeringen van treden is besloten om dit niet mee te nemen in een wetswijziging, omdat er nog te weinig consensus is over gewenste oplossing. Daar waar de een pleit voor open trappen heeft de ander een voorkeur voor een dichte trap. Verder tast de uniformering van de maten van de trap treden de ontwerp vrijheid in dermate aan dat er niet voor gekozen is de maatvoering uit het "Handboek toegankelijkheid" over te nemen.

Het ontbreken van consensus over de gewenste oplossingen op bovenstaande onderwerpen komt voornamelijk door de pluraliteit aan richtlijnen die door verschillende partijen gehanteerd worden. In het actieplan Toegankelijkheid voor de Bouw hebben partijen geconstateerd dat het, naast de wettelijke eisen in de bouwregelgeving, op dit moment ontbreekt aan een eenduidige richtlijn voor toegankelijk (ver)bouwen. Het ministerie van BZK heeft daarom in samenwerking met bij het actieplan betrokken partijen²³ RIGO verkennend onderzoek laten uitvoeren naar de mogelijkheid om hiervoor een volledige en eenduidige richtlijn te ontwikkelen. Een vrijwillige richtlijn die in het ontwikkel- en bouwproces kan worden gebruikt om goed toegankelijke woningen en gebouwen te realiseren. Naar aanleiding van dit onderzoek is besloten aan NEN opdracht te verstrekken voor het ontwikkelen van de richtlijn. NEN volgt hierbij de ontwikkeling van een Europese norm (CEN) op het gebied van toegankelijkheid. Deze Europese norm komt naar verwachting dit voorjaar beschikbaar. Afgesproken is om bij de ontwikkeling van een Nederlandse richtlijn bij deze norm aan te sluiten.

De wijzigingen zullen leiden tot extra kosten voor bouwers. Gezien het belang van het onderwerp en het feit dat een steeds groter wordende groep gebruikers door de vergrijzing profijt van deze wijzigingen zal hebben, beoordelen wij deze kosten als gerechtvaardigd.

6. Aanscherping milieuprestatie-eis voor woningen

Op 1 januari 2018 is in het toenmalige Bouwbesluit 2012 een milieuprestatie-eis ingevoerd voor nieuwe woningen en kantoorgebouwen. Deze milieuprestatie-eis bepaalt de maximum milieubelasting die een nieuwe woning of kantoorgebouw mag hebben. Deze milieubelasting wordt berekend met de in het Bbl aangewezen methode. De

²¹ M. Wijk e.a., *Handboek voor Toegankelijkheid*, Den Haag: Sdu Uitgevers, 7^e druk

²² B. den Brinker e.a., *Zicht op ruimte; Handboek voor de visuele toegankelijkheid en bruikbaarheid van de gebouwde omgeving*, stichting Silvur, 2014

²³ Ieder(In) en ervaringsdeskundigen, Branchevereniging Nederlandse Architectenbureaus (BNA), Neprom, Aedes, Bouwend Nederland, VACPuntWonen (VpW), NEN, SKW Certificatie en de VNG. Later heeft ook Bartemeus (organisatie voor mensen die blind of slechthoort zijn) zich hierbij gevoegd.

milieuprestatie-eis is een generieke prestatie-eis. Ze schrijft niet voor hoe de eis moet worden gerealiseerd. Op deze manier hebben bij het bouwen betrokken partijen zoals de opdrachtgever, de architect, adviseurs, de aannemer en leveranciers vrijheid om zelf de optimale keuze te maken tussen mogelijke maatregelen. Dit geeft ontwerpvrijheid en stimuleert innovatie.

Het huidige kabinet heeft de circulaire economie tot een prioriteit bestempeld.²⁴

Daarbinnen is circulair bouwen één van de vijf prioritaire thema's. In een circulaire economie worden grondstoffen efficiënt ingezet en hergebruikt, zonder schadelijke emissies naar het milieu. Voor zover nieuwe grondstoffen nodig zijn, worden deze op duurzame wijze gewonnen en wordt verdere aantasting van de sociale en fysieke leefomgeving en de gezondheid voorkomen. Producten en materialen worden zo ontworpen dat ze kunnen worden hergebruikt met zo min mogelijk waardeverlies en zonder schadelijke emissies naar het milieu.²⁵

In haar brief van 8 oktober 2019 over maatregelen voor het bevorderen van circulair bouwen stelt de minister van BZK voor om de milieuprestatie-eis te gebruiken als instrument voor het bevorderen van circulair bouwen. Circulaire maatregelen verminderen de milieubelasting. Er zijn verschillende soorten circulaire maatregelen mogelijk in de bouw. Een eerste stap is om te kijken wat voor materiaal er al beschikbaar is, bijvoorbeeld hergebruik van elementen uit het casco of van een installatie. Een volgende stap is om hernieuwbare materialen te gebruiken. Vervolgens kan worden gekeken hoe de milieubelasting kan worden geminimaliseerd, bijvoorbeeld door efficiënt gebouwontwerp. Ook een belangrijk element is de verlenging van de levensduur van bouwwerken of onderdelen daarvan. Tot slot kan worden gekeken hoe het bouwwerk zo goed mogelijk herbruikbaar is aan het einde van zijn levensduur. Dit kan bijvoorbeeld door demontabel te bouwen.

De minister van BZK stelt in voornoemde brief als doel de milieuprestatie-eis tot 2030 stapsgewijs scherper te stellen en uiterlijk in 2030 te halveren.²⁶ Zij zal de uitwerking van deze ambitie in een plan van aanpak de eerste helft van 2020 aan de Tweede Kamer aanbieden. Daarnaast kondigt zij aan dat zij de Tweede Kamer in de eerste helft van 2020 zal informeren over de mogelijkheden voor de uitbreiding van de toepassing van de milieuprestatie-eis naar nieuwbouw van andere gebruiksfuncties, zoals onderwijs, zorg, sport, winkels, horeca en bedrijfshallen en naar verbouw en transformatie. Ook kondigt zij de verdere introductie aan van circulaire maatregelen in de 'Bepalingsmethode milieuprestatie gebouwen en GWW-werken'. Deze maatregelen leveren een bijdrage aan de kabinetsdoelstellingen voor zowel circulaire economie als klimaat, te weten een reductie van 50% in het gebruik van primaire grondstoffen en een reductie van 49% in CO₂-emissie.

In artikel I, onderdeel Y, van dit besluit is de milieuprestatie-eis voor nieuwe woningen aangescherpt van 1 naar 0,8. De aanscherping van de milieuprestatie-eis voor nieuwe woningen naar 0,8 is de eerste van meerdere aanscherpingen om uiterlijk in 2030 te komen tot de aangekondigde halvering van deze eis. Het beleidsdoel van de voorliggende wijziging is dat het niveau van de eis licht wordt verhoogd zonder dat dit ingrijpende gevolgen heeft voor de bouw en dat meer partijen in de bouw aan de slag zullen gaan met milieuvriendelijk en circulair bouwen.

²⁴ Vertrouwen in de toekomst Regeerakkoord 2017 – 2021, VVD, CDA, D66 en ChristenUnie (p. 46)

²⁵ Rijksbreed programma Circulaire Economie, ministerie van Infrastructuur en Milieu, ministerie van Economische Zaken, Den Haag, september 2016

²⁶ Tweede Kamer, vergaderjaar 2019–2020, 32 852, nr. 94

Bij de berekeningen die zijn uitgevoerd om inzicht te krijgen in de mogelijkheden voor een scherpere eis, is uitgegaan van aardgasloze woningen, gebouwd conform BENG-eisen.²⁷ Uit de berekeningen is gebleken dat het mogelijk is om met nu al beschikbare technieken woningen met een scherpere milieuprestatie dan de huidige milieuprestatie-eis te bouwen die tevens voldoen aan de BENG-eisen.

Voorafgaand aan het wijzigingsvoorstel is onderzoek uitgevoerd naar de lasteneffecten van deze maatregel.²⁸ De conclusie van dit onderzoek is dat de extra kosten van de aanscherping van de milieuprestatie eis beperkt zijn tot niet-materiële kosten in het bouwproces en incidentele kosten om kennis te nemen van de maatregel. Deze kosten zijn dermate laag dat zij niet zullen leiden tot een merkbare kostenverhoging in de bouw. De aanscherping leidt niet tot duurdere bouwmaterialen en -producten. Het onderzoek concludeert ook dat als gevolg van deze maatregel partijen vaker op een vroeger moment in het bouwproces aandacht zullen gaan besteden aan de eis voor milieuvriendelijk en circulair bouwen. Daarmee voldoet de maatregel aan het hiervoor genoemde beleidsdoel.

De belanghebbende partijen zijn betrokken bij de voorbereidingen van het wijzigingsvoorstel. Er zaten belanghebbende partijen in de klankbordgroep van het onderzoek naar de mogelijkheden voor een scherpere milieuprestatie-eis. Voor het onderzoek naar de lasteneffecten zijn partijen uit de bouw geïnterviewd. Er is een MKB-toets uitgevoerd.

7. Technische omzetting van een aantal bepalingen uit het Activiteitenbesluit Milieubeheer

Artikel 3.84 van het Bbl bevat de verplichting tot het treffen van energiebesparende maatregelen in een gebouw, als die maatregelen zich binnen vijf jaar terugverdienen door een lager energiegebruik. Deze regels zijn afkomstig uit het Activiteitenbesluit milieubeheer²⁹ en onder de Omgevingswet omgezet in zowel het Bbl als het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal). Het Bbl ziet op gebouwgebonden energiebesparende maatregelen. Dat zijn maatregelen ten behoeve van de ruimteverwarming, ventilatie, warmtapwatervoorziening, (ingebouwde) verlichting en eventuele andere gebouwgebonden installaties. Het Bal bevat regels over energiebesparing bij het verrichten van milieubelastende activiteiten, ook wel besparing van 'procesgebonden energie' genoemd. Hierbij gaat het om energiebesparing bij industriële installaties en andere faciliteiten die primair ten dienste staan van de activiteit die wordt verricht in het gebouw.

In dit wijzigingsbesluit wordt artikel 3.84 Bbl aangepast en worden twee nieuwe artikelen (artikelen 3.84a en 3.84b) toegevoegd. Deze wijzigingen in artikel 3.84 en het nieuwe artikel 3.84a zijn de omzetting van een aanpassing in het Activiteitenbesluit milieubeheer en de onderliggende Activiteitenregeling milieubeheer. Op grond van het Activiteitenbesluit milieubeheer geldt sinds 15 april 2019 een informatieplicht voor

²⁷ Onderzoek t.b.v. aanscherping MPG-eis, Inzicht in het kwaliteitsniveau bij nieuwbouw anno 2020 van woningen en woon- en kantoorgebouwen, W/E adviseurs, Utrecht, juli 2019

²⁸ Effectmeting scherpere milieuprestatie-eis, Sira Consulting, december 2019, <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2019/12/13/effectmeting-scherpere-milieuprestatie-eis>.

²⁹ Artikel 2.15 Activiteitenbesluit milieubeheer

energiebesparende maatregelen en een rekenmethodiek voor de terugverdientijd.³⁰ De informatieplicht houdt in dat bedrijven iedere vier jaar moeten rapporteren over de energiebesparende maatregelen die zijn genomen. Het gaat dan om zowel procesgebonden als gebouwgebonden maatregelen. Om te bepalen welke maatregelen genomen moeten kan gebruik gemaakt worden van de lijsten met erkende maatregelen (erkende maatregellijsten; EML). Als er geen EML beschikbaar is of de normadressaat eigen, afwijkende maatregelen met een terugverdientijd van vijf jaar wil treffen, moet er gebruik gemaakt worden van de nieuwe rekenmethodiek voor het bepalen van de terugverdientijd. Deze informatieplicht en rekenmethodiek waren tot op heden nog niet verwerkt in het stelsel van de Omgevingswet. Het onderhavige wijzigingsbesluit verwerkt de aanpassingen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling milieubeheer in het Bbl.

Het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling milieubeheer zijn zoveel mogelijk neutraal omgezet in het Bbl. Op drie punten is de huidige tekst aangepast om beter aan te sluiten bij het Bbl en het nieuwe stelsel van de Omgevingswet. Allereerst ziet het Bbl op gebouwgebonden energiebesparing, dus de informatieplicht uit het Activiteitenbesluit milieubeheer is na omzetting in het Bbl beperkt tot gebouwgebonden energiebesparende maatregelen en energiegebruik. De overige energiebesparende maatregelen zullen onderdeel zijn van de informatieplicht in het Bal, die via een ander besluit vorm zal krijgen. Ten tweede hoeft de eigenaar van het gebouw (of degene die uit andere hoofde bevoegd is tot het treffen van voorzieningen), ten opzichte van de informatieplicht in het Activiteitenbesluit milieubeheer, niet langer aan te geven tot welke bedrijfstak zijn onderneming behoort. In het Bbl wordt namelijk voor de toepassing van de regels over energiebesparing geen onderscheid gemaakt tussen verschillende bedrijfstakken. Ten derde zijn een aantal regels verplaatst van ministeriële regeling (Activiteitenregeling milieubeheer) naar het niveau van de algemene maatregel van bestuur (Bbl), omdat in het stelsel van de Omgevingswet inhoudelijke eisen te vinden zijn op niveau van algemene maatregel van bestuur en alle eisen ten aanzien van informatieplichten bij elkaar gehouden worden (geen uitwerking bij ministeriële regeling).

Daarnaast is er een overgangsbepaling opgenomen in artikel 3.84b. Deze houdt in dat degene die vóór de inwerkingtreding van het stelsel van de Omgevingswet aan de informatieplicht heeft voldaan, kan volstaan met het treffen van de maatregelen waarover in die informatieplicht gerapporteerd moest worden. Bij het inwerkingtreden van de Omgevingswet kunnen er namelijk (kleine) verschuivingen optreden in de maatregelen die genomen moeten worden. Het overgangsrecht voorkomt dat de eigenaar van het gebouw moet rapporteren over maatregelen die uiteindelijk niet getroffen hoeven te worden, of niet hoeft te rapporteren over maatregelen die juist wel genomen moeten worden. Hiermee wordt de effectiviteit van de informatieplicht geborgd.

³⁰ Stb. 2019, 167 en Stcrt. 2019, 38941

8. Financiële gevolgen en regeldrukgevolgen

8.1 Algemeen

Dit besluit heeft invloed op de regeldruk. Dit blijkt uit het onderzoeksrapport "Lastenonderzoek wijzigingen Besluit bouwwerken leefomgeving" (Sira Consulting, 20 februari 2020).³¹ Zie de inhoud van dat rapport voor de berekeningen ter onderbouwing van de bedragen in de paragrafen 8.2 tot en met 8.4.

Diverse kleine wijzigingen in dit besluit leiden naar verwachting niet tot veranderende lasten voor bedrijven, burgers en overheden.

Onderdeel A (aanpassing artikel 2.6) betreft een verduidelijking van het artikel waaruit blijkt tot wie de verplichting zich richt. Dit is geen inhoudelijke verandering ten opzichte van het recht onder de Woningwet en het Bouwbesluit 2012.

Met onderdeel B (waterkerende bouwwerken) wordt verduidelijkt dat waterkerende bouwwerken in primaire waterkeringen niet aan zowel de voor dat bouwwerk specifieke regels, en de constructieve eisen van het Bbl behoeven te voldoen. Alleen de eerste eisen zijn in dat geval van toepassing. Hiermee wordt voorkomen dat voor dit soort bouwwerken dubbele onderzoeken en berekeningen gedaan hoeven te worden.

Onderdelen D en E (omzetting bepalingen Activiteitenbesluit Milieubeheer), betreffen technische omzettingen van die artikelen naar het Bbl en de daarbij behorende systematiek. De verplaatsing en omzetting van deze artikelen leidt tot niet tot veranderende lasten.

Onderdelen R, S, V en X (aanpassing terminologie rookdoorgangseisen), bevatten technische aanpassingen in de terminologie van diverse artikelen. Deze wijzigingen hebben geen inhoudelijke veranderingen en dus ook geen veranderingen in de lasten voor burgers, bedrijven en overheden tot gevolg.

8.2 Regeldruk bedrijven en burgers

Risicomatrix

De risicomatrix wordt een verplicht aanvraagvereiste voor een bouwvergunning of sloopmelding, terwijl die voorafgaand aan inwerkingtreding van dit besluit nog niet wettelijk verplicht was. Op basis van de berekeningen uit het onderzoeksrapport is de totale lastenverzwaring voor bedrijven minimaal € 92.000 per jaar en maximaal € 156.000 per jaar. Jaarlijks worden 20.800 bouwvergunningen verleend waarbij de initiatiefnemer een burger is. Op basis van de berekeningen uit het onderzoeksrapport is de totale structurele lastenverzwaring voor burgers minimaal circa € 235.000 per jaar en maximaal circa € 310.000 per jaar.

De lastentoeename is beperkt door het feit dat voorheen in de praktijk de meeste gemeenten al met een risicomatrix werkten. Daarnaast is de lastentoeename beperkt doordat er wordt gewerkt met een format waarbij na een aantal vragen duidelijk kan zijn dat er geen sprake is van een aanmerkelijk risico, waardoor de rest van de vragen niet hoeven te worden ingevuld.

³¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/02/21/lastenonderzoek-wijzigingen-besluit-bouwwerken-leefomgeving>.

Veiligheidsplan

Door de wijziging wordt een kleine toename verwacht in het aantal veiligheidsplannen dat moet worden ingediend. Verwacht wordt dat op basis van de uitkomst van de risicomatrix 1% meer veiligheidsplannen moeten worden ingediend door bedrijven. Er zal in plaats van bij 5% van de vergunningaanvragen en meldingen een veiligheidsplan moeten worden ingediend bij 6% van de vergunningaanvragen en meldingen. Voor initiatieven van burgers worden geen veiligheidsplannen noodzakelijk geacht. De jaarlijkse lasten voor projectontwikkelaars en bouwbedrijven neemt hierdoor toe met circa € 186.680.

Veiligheidscoördinator directe omgeving

Er zal in evenveel situaties een veiligheidscoördinator directe omgeving moeten worden aangesteld als een veiligheidsplan moet worden ingediend. De totale toegenomen kosten voor het uitvoeren van de taken van de veiligheidscoördinator directe omgeving zijn jaarlijks minimaal ongeveer € 2,2 miljoen per jaar en maximaal ongeveer € 11,0 miljoen per jaar. Voor een gedeelte van de bedrijven is het al gebruikelijk om de taken van de veiligheidscoördinator directe omgeving uit te voeren. Voor hen zal de wijziging niet voor een lastenverzwaring zorgen.

Bruikbare lift bij brand

De meerkosten van het plaatsen van een lift met de nieuwe brandveiligheidseisen ten opzichte van een gewone lift zijn minimaal € 30.000 euro en maximaal € 50.000. Er worden jaarlijks naar schatting 250 liften gebouwd waar de nieuwe eisen op van toepassing zijn. De wijziging veroorzaakt hierdoor per jaar minimaal € 7,5 miljoen en maximaal € 12,5 miljoen aan kosten voor bedrijven.

Aanscherpen regelgeving enkele vluchtroute

De eisen voor portiekwoningen, waarbij een enkele vluchtroute is toegestaan, zijn verduidelijkt. Gebleken is dat de bouwregelgeving nu (onbedoeld) portiekflats toestaat die afwijken van de klassieke portiekflats die zijn beoogd. Er is bij deze technische wijziging geen sprake van regeldrukgevolgen, aangezien de beoogde eis bij de nieuwbouw van portiekwoningen niet gewijzigd is.

Zelfsluitende en rookwerende woningtoegangsdeuren

Bij het verbouwen of transformeren (functiewijziging) van bestaande gebouwen moet voortaan worden uitgegaan van de nieuwbouwvoorschriften met betrekking tot zelfsluitende en rookwerende woningtoegangsdeuren. In de meeste situaties hebben woningen geen zelfsluitende toegangsdeuren. In 2014 is in de bouwregelgeving opgenomen dat portiekwoningen voorzien moeten zijn van zelfsluitende deuren. De nieuwe verplichting geeft een kostenpost van € 43,7 miljoen per jaar tot alle woningen zijn aangepast. Deze kosten zijn voornamelijk, 73,5%, voor bedrijven (verhuurders en dan met name woningcorporaties). 27,5 % van de meergezinswoningen is in bezit van burgers (koopwoningen). Dit betekent dat € 12,0 miljoen van deze lastenstijging voor burgers is.

Rookmelders

Van de nieuwe eis van rookmelders op elke verdieping in bestaande bouw wordt voor bedrijven een eenmalige kostenpost voor de aanschaf van de rookmelders van minimaal € 183,3 miljoen en maximaal € 235 miljoen verwacht. Daarnaast wordt voor bedrijven een structurele kostenpost voor het tienjaarlijks vervangen van de rookmelders en het tweejaarlijks vervangen van de batterijen van minimaal € 18,3 miljoen en maximaal € 23,5 miljoen.

Voor burgers wordt een eenmalige kostenpost van minimaal € 273,8 miljoen en maximaal € 397,5 miljoen verwacht. Daarnaast wordt een structurele kostenpost van minimaal € 27,4 miljoen en maximaal € 39,8 miljoen verwacht.

Minimumhoogte drempels nieuwe woningen en nieuwe publiek toegankelijke gebouwen

In de huidige situatie wordt doorgaans aan de nieuwe verplichtingen voldaan. Uit het onderzoek van RIGO komt naar voren dat er bij nieuwe eengezinswoningen soms wel knelpunten van te hoge drempels worden ervaren. Deze aantallen zijn niet te kwantificeren. Er worden beperkte gevolgen verwacht voor initiatiefnemers van de bouw van nieuwe woningen en nieuwe publiekstoegankelijke gebouwen.

Nieuwe eisen aan trappen in publiek toegankelijke gebouwen

In veel situaties worden bij de nieuwbouw van publiekstoegankelijke gebouwen de trapleuningen niet dubbelzijdig geplaatst. De toegenomen lasten voor bedrijven voor het plaatsen van de extra leuning bedragen € 3,4 miljoen per jaar.

In de huidige situatie worden markerings vaak nog niet geplaatst op trappen in publiekstoegankelijke gebouwen. Door de wijziging nemen structurele lasten voor bedrijven toe met € 1,4 miljoen per jaar.

Toegankelijkheid vanaf de openbare weg

De eis van de toegankelijke toegangsroute die met de onderhavige wijziging breder is gaan gelden, zorgt slechts voor beperkte aanvullende lasten. Bij de nieuwbouw van gebouwen waar de eis nieuw voor is gaan gelden, werd voorheen ook al in grote mate rekening ermee gehouden dat het pad of de weg van het openbaar gebied naar de deur toegankelijk is.

Aanscherping minimum hoogte van afscheidingen op gebouwen geen gebouw zijnde voor langzaam verkeer

Omdat de extra kosten die uit de gewijzigde regelgeving voortkomen, bij overheidsorganisaties komen te liggen zijn er geen effecten voor bedrijven en burgers.

Aanscherping milieuprestatie-eis voor woningen

De lasten van deze aanscherping zijn in een separaat lastenonderzoek berekend.³² Zoals ook bij de motivering voor de invoering van deze eis in hoofdstuk 6 van deze toelichting is opgenomen, zijn de extra kosten voor burgers en bedrijven van deze aanscherping beperkt tot niet-materiële kosten in het bouwproces en incidentele kosten om kennis te nemen van de maatregel. Deze kosten zijn dermate laag dat zij niet zullen leiden tot een merkbare kostenverhoging in de bouw.

Eenmalige administratieve lasten

De eenmalige lasten voor bedrijven bedragen circa € 1.765.730. Deze kosten vloeien voort uit kennisname van de diverse wijzigingen en de kosten die worden gemaakt om te bepalen op welke manier de werkzaamheden in het bedrijf moeten worden aangepast.

De eenmalige lasten voor burgers bedragen circa € 9,75 miljoen, en bestaat volledig uit de kosten die voortvloeien uit de kennisname van de wijziging met betrekking tot het installeren van rookmelders in bestaande bouw.

8.3 Bestuurlijke lasten

Veiligheidsplan

Naar verwachting moeten er in de toekomstige situatie jaarlijks 570 extra veiligheidsplannen worden ingediend voor bouw- en sloopactiviteiten. Het duurt ongeveer 5 uur om het veiligheidsplan te beoordelen. De toename van het aantal veiligheidsplannen zorgt voor een toename van ongeveer € 265.050 per jaar aan bestuurlijke lasten voor gemeenten.

Aanscherping minimum hoogte van afscheidingen op gebouwen geen gebouw zijnde voor langzaam verkeer

Het verhogen van de minimum hoogte van afscheidingen op bruggen die worden gebouwd of verbouwd en waar fietsers overheen gaan, leiden tot een structurele toename van de bestuurlijke lasten van minimaal € 560.000,- en maximaal € 2,6 miljoen.

Eenmalige administratieve lasten

De eenmalige lasten voor gemeenten bedragen circa € 168.260. Deze kosten vloeien voort uit kennisname van de wijzigingen met betrekking tot de risicomatrix, het veiligheidsplan, en de aanscherping minimum hoogte van afscheidingen op gebouwen geen gebouw zijnde voor langzaam verkeer, en daarnaast de kosten die worden gemaakt om te bepalen op welke manier de werkzaamheden moeten worden aangepast.

9. Toezicht en handhaving

³² Effectmeting scherpere milieuprestatie-eis, Sira Consulting, december 2019, <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2019/12/13/effectmeting-scherpere-milieuprestatie-eis>.

Het toezicht en de handhaving van de voorschriften uit het Besluit bouwwerken leefomgeving worden primair uitgevoerd door de gemeente. Zij beschikken hiertoe over de bestuursrechtelijke handhavingsbevoegdheden zoals opgenomen in de Omgevingswet en Algemene wet bestuursrecht. In het kader van de Code interbestuurlijke verhoudingen wordt dit besluit voorgelegd aan de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) voor inspraak.

10. Overgangsrecht en inwerkingtreding

Dit besluit treedt op hetzelfde moment in werking als de Omgevingswet. De inwerkingtreding wordt op grond van artikel II van dit besluit bij koninklijk besluit geregeld. In dit besluit is overgangsrecht opgenomen in artikel I, onderdelen D (artikel 3.84b van het Bbl), G (artikel 3.98a van het Bbl) en J (artikel 3.117a van het Bbl) is overgangsrecht opgenomen.

11. Afstemming met belanghebbende partijen

11.1 JTC en OPB

De voorgenomen wijzigingen in dit besluit zijn voorgelegd aan de Juridisch-Technische Commissie (JTC) en vervolgens het Overlegplatform Bouwregelgeving (OPB). Een grote diversiteit aan partijen neemt deel aan deze beide overlegplatforms: de ontwerpende, toeleverende en uitvoerende bouw, vertegenwoordigers van de gebruikers en eigenaren van gebouwen en andere belangenorganisaties. In de JTC is het concept op juridisch-technisch niveau ter beoordeling voorgelegd, waarna de voorgenomen wijzigingen op bestuurlijke niveau besproken zijn in de OPB.

Het OPB heeft positief geadviseerd over de diverse wijzigingen.

Meerdere partijen adviseren de wijzigingen rond het onderwerp brandveiligheid nu zeker door te voeren, maar ook in de toekomst te blijven bezien of nader onderzoek nog verdergaande maatregelen rechtvaardigt. Op verzoek van met name de brandweer is de bestaande eis rond de zelfsluitendheid van deuren aangepast om duidelijk te maken dat hiervoor een vrijloopdranger gebruikt moet worden.

Na advies van het OPB is besloten om bij het onderwerp toegankelijkheid de eis dat er een toegankelijke weg tussen de toegang tot het gebouw en de openbare weg moet zijn, uitgebreid tot alle gebouwen die door deze wijzigingen een toegangsdrempel van maximaal 20 mm mogen hebben. Ook op advies van het OPB blijft de bestaande uitzondering voor woningen gebouwd in particulier opdrachtgeverschap voor deze eisen gelden, om de ontwerprijheid in die gevallen niet te beperken.

De besprekingen hebben daarnaast geleid tot verduidelijking en nadere toelichting over met name de taken van de coördinator omgevingsveiligheid en de verhouding van de coördinator ten opzichte van de opdrachtgever en het bevoegd gezag (gemeente).

11.2 MKB-toets

Op 27 november 2019 heeft een MKB-toets plaatsgevonden over onder meer de in deze wijziging opgenomen voorstellen waarvan de verwachting was dat die op enige manier een impact zouden kunnen hebben op MKB'ers (veiligheidscoördinator directe omgeving,

milieuprestatie-eis, brandveiligheidseisen en de toegankelijkheidseisen). Voor deze bijeenkomst waren MKB'ers uitgenodigd via diverse brancheorganisaties. Naar aanleiding van deze toets is met name de toelichting op de wijzigingen verder uitgebreid. Zo is bijvoorbeeld naar aanleiding van vragen van een medewerker van een bouwbedrijf de toelichting over de veiligheidscoördinator directe omgeving aangevuld om te verduidelijken dat de taken van de veiligheidscoördinator directe omgeving ook uitgevoerd mogen worden door de coördinator arbo-veiligheid. Daarnaast is naar aanleiding van vragen en opmerkingen van diverse aanwezigen in de toelichting opgenomen hoe en wanneer er afspraken met derden (zoals de gemeente) gemaakt kunnen worden in het veiligheidsplan en hoe naleving van deze afspraken moet lopen.

Ten aanzien van de milieuprestatie-eis hebben de deelnemers aandachtspunten meegegeven die betrokken zullen worden bij de toekomstige ontwikkeling van deze eis, zoals de samenloop met het onderwerp brandveiligheid en de effecten van de eis op de energieprestatie van een gebouw. Naar aanleiding van vragen van verhuurders is de toelichting op onderdelen aangevuld om duidelijkheid te geven over verdeling van verantwoordelijkheden tussen verhuurders en huurders.

Ten slotte is toegezegd de inwerkingtreding van de wijzigingen op onderdelen met specifieke informatievoorziening gepaard te laten gaan. Bijvoorbeeld door bij de coördinator veiligheid gemeenten van informatie hierover te voorzien om een uniforme uitleg te stimuleren; bedrijven die in meerdere gemeenten opereren zijn hierbij gebaat en zo kunnen discussies over de uitleg van de risicomatrix en de coördinator voorkomen worden.

11.3 Internetconsultatie

PM

12. Verhouding met nationaal recht

Dit besluit heeft een procedurele relatie met de andere wetgevingsproducten die het Bbl wijzigen en de sporen die lopen onder de Omgevingswet, waaronder de wijzigingen van het Bbl in het kader van het stelsel van kwaliteitsborging en de uitwerking van het Klimaatakkoord. Inwerkingtreding van dit besluit geschiedt op hetzelfde moment als inwerkingtreding van de Omgevingswet (en het Bbl) en is op deze wetgeving gebaseerd. Er is daarnaast voor het onderdeel dat is toegelicht in hoofdstuk 2, de wijzigingen met betrekking tot de invoering van de veiligheidscoördinator directe omgeving, een relatie met het Arbeidsomstandighedenbesluit, omdat daarin een coördinator voor de veiligheid van werknemers op de bouwplaats is geregeld. Er is voor de onderhavige regeling aansluiting gezocht bij die coördinator arbeidsveiligheid. Het verschil is dat de taak van de veiligheidscoördinator directe omgeving ziet op de directe omgeving van de bouwplaats, in plaats van de veiligheid van de werknemers op de bouwplaats. De onderdelen die zijn toegelicht in hoofdstuk 7, de technische omzetting van een aantal bepalingen uit het Activiteitenbesluit Milieubeheer, volgen uit een reeds in werking getreden wijziging van het Activiteitenbesluit milieubeheer.

13. Evaluatie

De Omgevingswet bevat een evaluatiebepaling in artikel 23.9, die inhoudt dat de Omgevingswet elke vijf jaar geëvalueerd wordt op de doeltreffendheid en de effecten van deze wet in de praktijk. Bij die evaluatie zal ook gekeken worden naar de werking van instrumenten van het nieuwe stelsel, zoals de algemene rijksregels in het Besluit bouwwerken leefomgeving. Daarmee zijn die wijzigingen ook onderwerp van de periodieke evaluatie als bedoeld in artikel 23.9 van de Omgevingswet.

Los van deze formele evaluatie vindt er een aantal keer per jaar overleg plaats met een divers aantal bij de bouw betrokken partijen in de JTC en het OPB over het geheel van de bouwregelgeving en wordt daarnaast in kleiner verband of op specifieke onderwerpen ook zeer regelmatig met partijen gesproken. Signalen over de werking van de regelgeving worden hier opgehaald en kunnen, zo nodig na verder onderzoek, ook tussentijds tot aanpassing van de regelgeving leiden.

Specifiek voor de milieuprestatie-eisen van gebouwen is in de brief van 8 oktober 2019 over maatregelen voor bevorderen circulair bouwen aangekondigd dat het doel is om de milieuprestatie-eis tot 2030 stapsgewijs scherper te stellen en uiterlijk in 2030 te halveren. Bij een volgende wijziging van het Bbl op dit onderwerp zal bezien worden hoe de in dit besluit opgenomen aanscherping functioneert.

II. Artikelsgewijs

Artikel I (Besluit bouwwerken leefomgeving)

Onderdeel A

Dit artikel brengt geen inhoudelijke veranderingen in de plichten van burgers en bedrijven aan, het betreft een verduidelijking om duidelijk te maken op wie deze specifieke plicht uit de bouwregelgeving rust, op een zelfde manier waarop dat momenteel uit de Woningwet en voorheen ook uit het Bouwbesluit 2012 volgt. Dat betreft de eigenaar van het bouwwerk of degene die uit anderen hoofde bevoegd is tot het treffen van voorzieningen aan dat bouwwerk. Om redactionele redenen is het artikel opnieuw vastgesteld.

Met deze aanpassing wordt duidelijk gemaakt tot wie de in artikel 2.6 opgenomen zorgplicht zich richt. Hoofdstuk 2 bevat in tegenstelling tot de daaropvolgende hoofdstukken in het Bbl geen normadressaat, aangezien het hoofdstuk algemene bepalingen over bouwwerken betreft die zich niet direct op de initiatiefnemer richten. In het geval van artikel 2.6 kan dat echter de vraag oproepen of de in dat artikel genoemde verplichtingen alleen op degene rusten die oorspronkelijk de voorziening moest aanbrengen (op grond van hoofdstuk 4 bij nieuwbouw), of ook overige personen. Daarom is ervoor gekozen in dit artikel zelf te verduidelijken dat deze verplichting zich in ieder geval richt op de eigenaar van het gebouw, maar ook tot degene die uit anderen hoofde bevoegd is. Dit kan bijvoorbeeld ook de gebruiker (huurder) zijn die zelf de batterij van een rookmelder moet controleren en zo nodig vervangen.

Onderdeel B

Het voorkomen van het bedoelde bezwijken van een waterkerend bouwwerk in een

primaire waterkering is specifiek geregeld in rijksregels die op grond van artikel 4.3 van de Omgevingswet zijn gesteld. Zie in dat verband ook artikel 4.23, eerste lid, onder a, van de Omgevingswet, waarin is bepaald dat de krachtens artikel 4.3 van die wet gestelde regels met betrekking tot een waterstaatswerk worden gesteld met het oog op het voorkomen en waar nodig beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste. Deze bepaling is opgenomen om te regelen dat voor dit onderwerp de specifieke regels van toepassing zijn, en niet deze algemene regels uit het Bbl. Voorheen was namelijk in de praktijk sprake van verschillende voorschriften voor bouwwerken met een waterkerende functie waarop zowel de Waterwet als het Besluit bouwwerken leefomgeving van toepassing waren. Dit leidde ertoe dat er dubbele beoordelingen uitgevoerd moesten worden, met een grote mate van onduidelijkheid. Met dit voorschrift wordt beoogd daarin helderheid te brengen. Dit voorschrift leidt ertoe dat voor de beheersing van het overstromingsrisico het primaat ligt bij de specifieke regels (voorheen op grond van de Waterwet, voortaan op grond van de Omgevingswet), die specifiek voor dit doeleinde is vastgesteld. Voor alle overige functies blijven de voorschriften van het Besluit bouwwerken leefomgeving van toepassing, zoals voor grondkeren als kadeconstructie of als funderingselement.

Onderdeel C

Tabel 3.83 is gewijzigd om de nieuwe eisen uit artikel 3.84, vijfde lid, 3.84a en 3.84b aan te sturen. Om redactionele redenen is de tabel opnieuw vastgesteld.

Onderdelen D en E

Deze onderdelen betreffen een technische omzetting van een aantal bepalingen uit het Activiteitenbesluit Milieubeheer naar het Bbl. De onderdelen zijn toegelicht in hoofdstuk 7 van het algemeen deel van de toelichting.

Onderdelen F en G

Zoals in hoofdstuk 5 van het algemeen deel van de toelichting is opgenomen, moeten toegangen van gebouwen met oog op de daar omschreven beleidsafwegingen bereikbaar zijn vanaf de openbare weg, zodat men ook daadwerkelijk met bijvoorbeeld een rolstoel bij de toegang aan kan komen. Daartoe is het toepassingsbereik van de in de artikelen 4.191 en 4.192 gestelde eisen aan nieuwbouw vergroot door "bouwwerk met een toegankelijkheidssector" te wijzigen in "bouwwerk" en "gebouwen met een toegankelijkheidssector" te wijzigen in "gebouwen".

De artikelen 3.97 en 3.98 bevatten dezelfde eisen voor toegangsroutes als de artikelen 4.191 en 4.192, maar dan voor bestaande bouw. De wijzigingen van artikelen 3.97 en 3.98 zijn er niet op gericht om die eisen nieuw op te leggen aan toegangsroutes van bestaande gebouwen. Overgangsbepaling artikel 3.98a zorgt ervoor dat de eisen niet gaan gelden voor routes die zijn aangelegd of waarvoor een omgevingsvergunning voor het bouwen is verleend voorafgaand aan inwerkingtreding van dit besluit.

Zonder de wijzigingen van de artikelen 3.97 en 3.98 zou de toegangsrouten in theorie na de nieuwbouw kunnen worden verwijderd, of kunnen worden aangepast zodat deze niet langer toegankelijk zou zijn voor rolstoelen. Dit wordt voorkomen door middel van deze wijzigingen. Het in artikel 5.5, eerste lid, van het Bbl geregelde 'rechtens verkregen niveau' bij verbouw is namelijk niet van toepassing op toegangsroutes, aangezien

toegangsroutes niet vallen onder het begrip bouwwerk of gedeelte daarvan. Door de eis voor bestaande bouw op te nemen, is dat ondervangen.

Onderdeel H

Zoals omschreven in de toelichting bij de wijzigingen van de artikelen 3.97 en 3.98, zorgt deze ingevoegde overgangsbepaling artikel 3.98a ervoor dat de eisen aan een toegankelijke toegangsroute niet gaan gelden voor routes die zijn aangelegd of waarvoor een omgevingsvergunning voor het bouwen is verleend voorafgaand aan inwerkingtreding van dit besluit. Dat is geregeld in het eerste lid van artikel 3.98a. Het tweede lid regelt dat het bestaande vereiste voor gebouwen met een toegankelijkheidssector in stand blijft. Dus ook toegangsroutes die zijn aangelegd voorafgaand aan inwerkingtreding van dit besluit dienen aan de gestelde eisen te voldoen, als het een gebouw met een toegankelijkheidssector betreft. In andere woorden, in tegenstelling tot bij de gebouwen zonder toegankelijkheidssector (eerste lid), is er voor gebouwen met een toegankelijkheidssector (tweede lid) geregeld dat ook toegangsroutes die zijn aangelegd of waarvoor een omgevingsvergunning voor het bouwen is verleend vóór inwerkingtreding van dit besluit aan de gestelde eisen moeten blijven voldoen. Deze eisen waren voorheen opgenomen in artikel 6.48 en 6.49 van het Bouwbesluit 2012.

Onderdeel I

Tabel 3.114 is gewijzigd om de nieuwe eis met betrekking tot rookmelders in bestaande bouw aan te sturen. Om redactionele redenen is de tabel opnieuw vastgesteld.

Onderdeel J

Met het nieuw ingevoegde eerste lid in artikel 3.117 wordt geregeld dat bestaande woningen op iedere bouwlaag moeten beschikken over een rookmelder. Dit geldt als op een bouwlaag een verblijfsruimte is of als op een bouwlaag een besloten ruimte is waardoor een vluchtroute voert tussen de uitgang van een verblijfsruimte en de uitgang van een woonfunctie. Een zolder die niet wordt gebruikt als verblijfsruimte hoeft daarmee geen rookmelder te hebben. Als op de begane grond geen verblijfsruimte is maar wel een besloten ruimte, zoals een gang, waardoor een vluchtroute voert voor de bovengelegen verdieping dan moet ook daar een rookmelder aanwezig zijn. Bij een éénkamerwoning, waarbij de verblijfsruimte direct grenst aan de uitgang van een woonfunctie moet ook een rookmelder zijn aangebracht. In tegenstelling tot nieuwbouw worden er geen eisen gesteld aan de projectering en doorkoppeling van de rookmelders. Ook hoeven de rookmelders niet te zijn aangesloten op de elektrische voorzieningen. Volstaan kan worden met rookmelders op batterijen. Rookmelders die in de handel zijn, moeten zijn voorzien van een CE-markering op basis van de productnorm EN 14604. Het onderhouden en vervangen van batterijen valt onder de zorgplicht van artikel 2.6. Uit artikel 3.3 volgt dat verantwoordelijkheid voor het voldoen aan de eisen de eigenaar van een bouwwerk is of degene die uit anderen hoofde bevoegd is tot het treffen van voorzieningen aan dat bouwwerk. In geval de woning wordt verhuurd kan daarom ook de huurder worden aangesproken op het vervangen van de batterijen. Privaatrechtelijk kunnen er afspraken gemaakt worden tussen huurder en verhuurder over het vervangen

van de batterijen. De betreffende rookmelders hebben verder een levensduur van 10 jaar. Dit betekent dat iedere tien jaar de rookmelder moet worden vervangen.

Onderdeel K

Dit nieuw ingevoegde artikel 3.117a regelt dat bestaande woningen pas vanaf 1 juli 2022 daadwerkelijk moeten beschikken over een of meer rookmelders. Deze overgangstermijn is ingevoerd om gebouweigenaren de tijd te geven te voldoen aan het moeten beschikken over één of meer rookmelders. Ook wordt hiermee problemen voorkomen bij de levering en beschikbaarheid van rookmelders bij leveranciers.

Onderdeel L

Tabel 4.19 is gewijzigd om de nieuwe specifieke hoogte eis met betrekking tot afscheidingen die zich bevinden op bouwwerken bedoeld voor langzaam verkeer aan te sturen. Om redactionele redenen is de tabel opnieuw vastgesteld.

Onderdeel M

De aanpassingen in het eerste, derde en vijfde lid van artikel 4.21 betreffen redactionele aanpassingen zonder inhoudelijke wijziging, waarmee kennelijke misslagen in de verwijzingen zijn hersteld.

Met invoeging van het zesde lid is een specifieke hoogte eis gesteld die geldt voor afscheidingen die zich bevinden op bouwwerken bedoeld voor langzaam verkeer. Met langzaam verkeer worden fietsers en bromfietzers bedoeld. In de meeste gevallen zal deze eis van toepassing zijn op bruggen, maar deze kan ook van toepassing zijn op andere bouwwerken geen gebouw zijnde waar een weg overheen gaat, zoals een viaduct. De hogere eis van 1,3 m is alleen van toepassing als de strook of het pad dat zich langs de afscheiding bevindt daadwerkelijk bestemd is voor dit verkeer. Wanneer een weg uitsluitend bedoeld voor ander verkeer, zoals auto's, langs de afscheiding voert blijft de eis die voor overige bouwwerken geen gebouw zijnde is gesteld van toepassing als minimumeis. Deze hogere eis uit het zesde lid beschermt fietsers beter bij een mogelijke val tegen of bij de afscheiding. De eisen in artikel 4.21 zijn gericht op hoogteverschillen in zeer algemene zin; bijvoorbeeld een hekje bij een balkon of bij een trap in een gebouw. Er is bij deze eis eerder niet expliciet rekening gehouden met andere omstandigheden op wegen waar fietsers zich met een hoge snelheid bewegen en een hoger zwaartepunt hebben. De bouwregelgeving is er onder meer op gericht om risico's voor de veiligheid zoveel mogelijk te verkleinen, het past daarom het objectieve risico dat fietsers lopen zoveel mogelijk weg te nemen met deze nieuwe eis.

Onderdeel N

Tabel 4.24 is gewijzigd om de nieuwe eis met betrekking tot trapmarkeringen aan te sturen. Om redactionele redenen is de tabel opnieuw vastgesteld.

Onderdeel O

In artikel 4.26a is de nieuwe eis voor nieuwbouw van trapmarkeringen aan trappen in

publiek toegankelijke gebouwen opgenomen. Zie hierover ook de algemene toelichting in hoofdstuk 5.

Onderdeel P

In het nieuwe tweede lid van artikel 4.28 is voor nieuwbouw van een aantal functies als nieuw vereiste bepaald dat trappen leuninggen moeten hebben aan weerszijden. Zie daarvoor ook de algemene toelichting in hoofdstuk 5. Tevens is in het tweede lid bepaald dat die leuninggen ten minste 30 cm horizontaal doorlopen aan het begin en einde van de trap.

Onderdeel Q

Een lift als bedoeld in artikel 4.189 moet in een woongebouw ook bruikbaar zijn voor het vluchten bij brand door verminderd zelfredzamen die geen gebruik kunnen maken van de trap. Zie ook hoofdstuk 3 van het algemeen deel van de toelichting. Artikel 4.53, eerste lid, is zodanig aangevuld dat deze lift ook ten minste 60 minuten beschermd is tegen brand.

Onderdelen R en S

Zie voor een toelichting op deze redactionele wijzigingen in artikelen 4.61 en 4.62 het tweede deelonderwerp in paragraaf 3.3 van de algemene toelichting.

Onderdeel T

In artikel 4.69, vierde lid, zijn de onderdelen a en b aangepast zodat beter beschreven is in welke gevallen bij een woongebouw kan worden volstaan met een enkele extra beschermde vluchtroute in een trappenhuis waaraan uitgangen van woonfuncties grenzen. Het gaat hierbij om zogenaamde portiekflats. De oude tekst gaf onbedoeld de ruimte om grotere portiekflats of flats met een ondergelegen parkeergarage te bouwen met slechts een enkele extra beschermde vluchtroute. Dat was niet beoogd, en had tot gevolg dat er bij deze woongebouwen een grotere kans zou zijn dat het trappenhuis onbruikbaar wordt door het binnendringen van rook.

Onderdeel U

Tabel 4.73 is gewijzigd om de nieuwe eis van artikel 4.77a met betrekking tot voorportalen van liften in een woongebouw aan te sturen. Om redactionele redenen is de tabel opnieuw vastgesteld.

Onderdeel V

Voor de rookdoorgang van de gehele scheidingsconstructies gebruikt de NEN 6075 de aanduidingen Ra en R200. Daarom worden "Sa" en "S200" vervangen door "Ra" en "R200". Zie voor een nadere toelichting op deze redactionele wijziging in artikel 4.74 het tweede deelonderwerp in paragraaf 3.3 van de algemene toelichting.

Onderdeel W

Een lift als bedoeld in artikel 4.189 moet in een woongebouw ook bruikbaar zijn voor het vluchten bij brand door verminderd zelfredzamen die geen gebruik kunnen maken van de trap. Zie ook hoofdstuk 3 van het algemeen deel van de toelichting. Ter bescherming van de lift tegen binnendringende rook regelt dit nieuwe artikel 4.77a dat er voor deze lift een voorportaal moet zijn. In dit voorportaal zijn verder de personen die gebruik maken van de lift beter beschermd tegen rook.

Onderdeel X

Voor de rookdoorgang van de gehele scheidingsconstructies gebruikt de NEN 6075 de aanduidingen Ra en R200. Daarom worden "Sa" en "S200" vervangen door "Ra" en "R200". Zie voor een nadere toelichting op deze redactionele wijziging in artikel 4.81, derde lid, onderdeel b, onder 2°, het tweede deelonderwerp in paragraaf 3.3 van de algemene toelichting.

Onderdeel Y

Deze wijziging in artikel 4.139, eerste lid, betreft een reparatie. Abusievelijk was voor de bepaling van de verdunningsfactor van een afvoervoorziening voor rookgas de NEN 1087 aangewezen als bepalingsmethode. NEN 1087 is echter alleen van toepassing op voorzieningen voor luchtverversing. Voor de bepaling van de verdunningsfactor van een afvoervoorziening voor rookgas is nu NEN 2757 aangewezen als bepalingsmethode. Uit NEN 2757 volgt voor een specifiek geval wat de minimale afstand tussen een uit- en een instroomopening moet zijn om aan de in tabel 4.138 opgenomen verdunningsfactoren te voldoen. Uit NEN 2757 volgt rekening houdend met de onderlinge ligging wat de minimale afstand tussen een uit- en een instroomopening moet zijn om aan de in tabel 4.138 opgenomen verdunningsfactoren te voldoen.

Onderdeel Z

Zie voor een toelichting op deze wijziging van de milieuprestatie-eis in artikel 4.159, eerste lid, hoofdstuk 6 van de algemene toelichting.

Onderdeel AA

Tabel 4.179 is gewijzigd om de nieuwe eis van artikel 4.182, vijfde lid, dat bij nieuwbouw een publiek toegankelijk gebouw ten minste één toegang moet hebben met een toegangsdrempel van maximaal 0,02 m hoog, aan te sturen. Om redactionele redenen is de tabel opnieuw vastgesteld.

Onderdeel AB

Met de wijziging van artikel 4.182, tweede lid, is bewerkstelligd dat voortaan bij nieuwbouw alle toegangsdrempels van een woongebouw maximaal 0,02 m hoog zijn. Zie ook hoofdstuk 5 van de algemene toelichting. De eis geldt niet voor de drempel van een balkon, omdat de eis enkel geldt indien het hoogteverschil tussen de toegang en het aansluitende terrein niet groter is dan 1 m. Zoals in hoofdstuk 5 van de algemene

toelichting is aangegeven, wordt met betrekking tot balkons eerst onderzocht of deze eis wel in alle gevallen praktisch uitvoerbaar is voor balkons.

Het nieuwe vijfde lid regelt dat bij nieuwbouw een publiek toegankelijk gebouw ten minste één toegang moet hebben met een toegangsdrampel van maximaal 0,02 m hoog. Deze eis gold voorheen al voor de grotere gebouwen met een toegankelijkheidssector, maar geldt vanaf nu ook voor de in tabel 4.179 aangestuurde gebouwen zonder toegankelijkheidssector.

Onderdeel AC

Dit betreft een redactionele wijziging in artikel 4.190. Er was sprake van een kennelijke mislag. De verwijzing naar artikel 4.189 is kloppend gemaakt.

Onderdelen AD, AE, AF

Zoals in hoofdstuk 5 van het algemeen deel van de toelichting is opgenomen, moeten voortaan toegangen van meer gebouwen met oog op de daar omschreven beleidsafwegingen bereikbaar zijn vanaf de openbare weg, zodat men ook daadwerkelijk met bijvoorbeeld een rolstoel bij de toegang aan kan komen. Daartoe is in de artikelen 4.191 en 4.192 het toepassingsbereik van de in die artikelen gestelde eisen voor nieuwbouw uitgebreid, zodat de functies die voortaan op grond van artikel 4.182, vijfde lid, een rolstoeltoegankelijke toegangsdrampel moeten hebben, ook daadwerkelijk bereikbaar zijn vanaf de openbare weg. Het opschrift van paragraaf 4.6.3 is tevens in die lijn aangepast.

Onderdeel AG

Tabel 4.212 is gewijzigd om de nieuwe eisen van artikel 4.218a met betrekking tot liften in een woongebouw aan te sturen. Om redactionele redenen is de tabel opnieuw vastgesteld.

Onderdeel AH

Het eerste lid van artikel 4.218 regelt de zelfsluitendheid van deuren in brand- en rookwerende scheidingsconstructies. Dit lid is ook van toepassing op de toegangsdeuren van woningen in woongebouwen zoals portiekflats en corridorflats. In het dagelijks gebruik zal men van een deurdranger op een toegangsdeur hinder kunnen ondervinden. In de praktijk kan dit er toe leiden dat de deurdranger dan onklaar wordt gemaakt en dat daarmee de zelfsluitendheid bij brand niet meer is geregeld. Ter voorkoming hiervan is in het vierde lid geregeld dat er alleen bij brand sprake moet zijn van zelfsluitendheid. Dit kan door het toepassen van zogenaamde vrijloopdrangers. Deze worden alleen geactiveerd bij brand. Er zijn hierbij verschillende mogelijkheden. De vrijloopdranger kan worden geactiveerd door een rookmelder in de woning, door een rookmelder in de gemeenschappelijke verkeersruimten of door een rookmelder die geïntegreerd is in de dranger. Het vierde lid geeft een functionele omschrijving en het is aan een opdrachtgever of bouwer een keuze te maken voor een specifieke oplossing. Het onderhouden van de dranger en rookmelder valt onder de zorgplicht van artikel 2.6.

Onderdeel AI

Een lift als bedoeld in artikel 4.189 moet in een woongebouw ook bruikbaar zijn voor het vluchten bij brand door verminderd zelfredzamen die geen gebruik kunnen maken van de trap. Zie ook hoofdstuk 3 van het algemeen deel v. Het eerste lid van het nieuwe artikel 4.218a regelt daartoe dat de voorziening voor de sturing van een lift zodanig moet zijn dat de lift bruikbaar moet zijn bij brand. Het is daarmee niet toegestaan dat een lift bij brand automatisch naar de begane grond wordt gestuurd, waardoor deze niet meer bruikbaar is. Het tweede lid regelt dat de elektrische voorziening van de lift geheel brandwerend gescheiden is van andere ruimten. Hiermee wordt voorkomen dat de elektrische voorziening van de lift uitvalt door brand in het woongebouw en personen mogelijk vast komen te zitten in de lift.

Opgemerkt wordt nog dat deze eis van het gebruik kunnen blijven maken van de lift bij het vluchten bij brand, alleen aanvullend is op de voorgeschreven vluchtroutes volgens de paragrafen 4.2.10 en 4.2.11. Er zullen daarom altijd één of meer trappen moeten zijn waarover kan worden gevlucht.

In bijlage II bij artikel 1.4 van de Omgevingsregeling is vastgesteld welke versie van NEN 6068 van toepassing is. Dat geldt ook voor wat betreft de versie waarnaar verwezen wordt in het tweede lid. Op het moment van inwerkingtreding van dit besluit betreft het de versie uit 2016.

Onderdeel AJ

Tabel 5.8 is gewijzigd om de eisen van artikelen 5.10a, 5.13a en 5.20a aan te sturen. Om redactionele redenen is de tabel opnieuw vastgesteld.

Onderdeel AK

Zie voor een toelichting op dit nieuw ingevoegde artikel 5.10a ook de toelichting op het nieuw ingevoegde artikel 4.21, zesde lid in onderdeel PM. Ook bij verbouw van de afscheiding op een bouwwerk geen gebouw zijnde, waarvan de vloerafscheiding direct gelegen is naast een pad of strook bedoeld voor langzaam verkeer, geldt een hogere eis van minimaal 1,3 m.

Opgemerkt wordt dat alleen als de afscheiding zelf wordt aangepast tijdens de verbouwing, deze eis van kracht wordt. Onderhoud aan bijvoorbeeld het wegdek van een brug resulteert niet in de verplichting andere onderdelen van deze brug te verbouwen.

Onderdeel AL

Het nieuw ingevoegde artikel 5.13a regelt dat bij verbouw van een scheidingsconstructie tussen een woning en een gemeenschappelijke verkeersruimte voldaan moet worden aan het vierde lid van artikel 4.62. Dit betekent dat de weerstand tegen rookdoorgang van een beschermd subbrandcompartiment (de woning) naar een besloten ruimte waardoor een beschermde of extra beschermde vluchtroute voert, S200 moet zijn, bepaald volgens NEN 6075. Omdat bij bestaande bouw er ook sprake kan zijn van een beschermde route, is toegevoegd dat dit ook geldt voor een beschermde route. Als alleen de deur in een scheidingsconstructie wordt vervangen, geldt de eis alleen voor de deur. Dit volgt uit artikel 5.4, vierde lid.

Onderdeel AM

Deze wijziging in artikel 5.15, eerste lid, betreft een reparatie. Abusievelijk was in artikel 5.15, eerste lid, geen rekening gehouden met de situatie dat in de buurt van een te installeren voorziening voor luchtverversing een afvoervoorziening voor rookgas aanwezig is. Rookgas uit deze afvoervoorziening kan dan het gebouw in komen door de nieuwe voorziening voor luchtverversing. Dit wordt voorkomen door de eis aan de verdunningsfactor uit artikel 4.138, eerste lid, van toepassing te laten zijn in artikel 5.15. In de praktijk zal men de nieuwe voorziening voor luchtverversing daarmee op voldoende afstand van een rookgasafvoer moeten installeren.

Onderdeel AN

Het nieuw ingevoegde artikel 5.20a regelt dat bij verbouw van de toegangsdeur van een woning het eerste en vierde lid van artikel 4.128 van toepassing zijn. Dit betekent dat deze deur zelfsluitend moet zijn bij brand.

Onderdeel AO

Tabel 5.22 is gewijzigd om de eisen van artikelen 5.22a en 5.24a aan te sturen. Om redactionele redenen is de tabel opnieuw vastgesteld.

Onderdeel AP

Het nieuw ingevoegde artikel 5.22a regelt dat bij wijziging van een gebruiksfunctie naar een woonfunctie een scheidingsconstructie tussen een woning en een gemeenschappelijke verkeersruimte moet voldoen aan het vierde lid van artikel 4.62. Dit betekent dat de weerstand tegen rookdoorgang van een beschermd subbrandcompartiment (de woning) naar een besloten ruimte waardoor een beschermd of extra beschermd vluchtroute voert, S200 moet zijn, bepaald volgens NEN 6075. Omdat bij bestaande bouw er ook sprake kan zijn van een beschermd route, is toegevoegd dat dit ook geldt voor een beschermd route.

Onderdeel AQ

Het nieuw ingevoegde artikel 5.24a regelt dat bij verbouw van de toegangsdeur van een woning het eerste en vierde lid van artikel 4.128 van toepassing zijn. Dit betekent dat deze deur zelfsluitend moet zijn bij brand.

Onderdeel AR

Zoals in het algemene deel van de toelichting al is aangegeven is het in eerste instantie aan de opdrachtgever (of diens adviseur) om in de ontwerpfase de uitvoeringsveiligheid van het bouwplan aan de hand van de risicomatrix te beoordelen en daarmee te bepalen of het noodzakelijk is een bijbehorend veiligheidsplan te maken en een veiligheidscoördinator directe omgeving aan te stellen. Daarnaast kan hier in overleg met de gemeente het vooroverleg naar gekeken worden om te toetsen of het plan in deze vorm zal voldoen aan de inhoudelijke eisen rond bouw- en sloopwerkzaamheden in het Bbl.

Het nieuw ingevoegde derde lid van artikel 7.5 maakt duidelijk dat een maatwerkvoorschrift over de artikelen 7.15 tot en met 7.19 in ieder geval kan inhouden dat diegene die de bouw- of sloopwerkzaamheden verricht een veiligheidsplan moet opstellen en/of een veiligheidscoördinator directe omgeving moet aanstellen om de maatregelen voor de veiligheid en gezondheid in de directe omgeving te coördineren. De gemeente kan de aanstellingsverplichting samen met een veiligheidsplan in een maatwerkvoorschrift verplicht stellen of als voorschrift aan de vergunning verbinden. Het verplicht stellen van een veiligheidsplan bij maatwerkvoorschrift is net als onder het Bouwbesluit 2012 een bevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders. Nieuw is nu dat met het veiligheidsplan ook de aanstelling van een veiligheidscoördinator directe omgeving kan worden verplicht gesteld.

De nieuwe bepaling in artikel 7.5, derde lid, is niet uitputtend en laat de bevoegdheid van de gemeente om andere maatwerkvoorschriften te stellen ten aanzien van de artikelen 7.15 tot en met 7.19 onverlet.

Onderdeel AS

Met het nieuw ingevoegde artikel 7.5a is de veiligheidscoördinator directe omgeving die het treffen van maatregelen van bouw- of sloopwerkzaamheden coördineert voor zover het de veiligheid in de directe omgeving betreft publiekrechtelijk verankerd. Hiermee is geheel gevolg gegeven aan de toezegging aan de Tweede Kamer.³³ Tevens is van de gelegenheid gebruik gemaakt te regelen dat de veiligheidscoördinator directe omgeving ook ten aanzien van de bescherming van gezondheid in de directe omgeving van het bouw- of sloopterrein maatregelen kan treffen. Hetgeen de gezondheid schaadt is immers ook onveilig in de directe omgeving.

Eerste lid

In dit lid wordt de rol van de veiligheidscoördinator directe omgeving beschreven. Deze coördinator coördineert de maatregelen die worden getroffen bij het verrichten van bouw- en sloopwerkzaamheden ter voorkoming van letsel aan personen in de directe omgeving van het bouw- en sloopterrein, letsel aan personen die de directe omgeving van het bouw- en sloopterrein onbevoegd betreden en gevaar voor de veiligheid van belendingen (artikel 7.15). Ook coördineert hij de maatregelen voor de veiligheid van belendingen gevaarlijke grondwaterstand die worden getroffen ten behoeve van bouwwerkzaamheden bij het bemalen van een bouwput, leidingsleuf of andere tijdelijke ontgraving (artikel 7.16).

Ten slotte heeft hij nog een coördinerende rol bij bouw- en sloopwerkzaamheden die geluidhinder (artikel 7.17), trillinghinder (artikel 7.18) of stofhinder (artikel 7.19) veroorzaken. Het coördineren van al deze werkzaamheden geschiedt vanuit het oogpunt van veiligheid. Expliciet is nu aangegeven dat de werkzaamheden op grond van 7.17 tot en met 7.19 ook gezondheidsaspecten kunnen betreffen.

Tweede lid

³³ Kamerstukken II 2017/18, 28325, nr. 177 (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-28325-177.html>).

Bij het formuleren van de taak van de veiligheidscoördinator directe omgeving is nauw aansluiting gezocht bij artikel 2.31 van het Arbeidsomstandighedenbesluit waar de taak van de Arbo-coördinator voor de uitvoeringsfase staat beschreven. Het verschil zit in hetgeen waarop toezicht wordt gehouden en wie wordt beschermd. In dit artikel gaat het om de coördinatie van maatregelen die toezien op de veiligheid van de directe omgeving van de bouw- en sloopmaatregelen van een ieder en het Arbeidsomstandighedenbesluit ziet op de coördinatie van maatregelen die toezien op de veiligheid op de bouwplaats van werknemers.

Als de veiligheidscoördinator directe omgeving zijn taak niet kan uitvoeren omdat zijn instructies niet worden opgevolgd, dient hij degene die hem heeft aangesteld aan te spreken. In artikel 7.5b is geregeld dat degene die de bouw- of sloopwerkzaamheden verricht (de normadressaat dus zowel de opdrachtgever als de aannemer) de taak heeft zodanige maatregelen te treffen dat de veiligheidscoördinator directe omgeving zijn taak naar behoren kan uitvoeren. Als de veiligheidscoördinator directe omgeving ondanks zijn overleg met de opdrachtgever/aannemer zijn taak nog steeds niet kan uitvoeren, geeft hij zijn opdracht terug omdat doorwerken waarschijnlijk betekent dat er in strijd met het vergunning- of maatwerkvoorschrift wordt gehandeld (zie ook de toelichting bij artikel 7.5b). Ook zou de veiligheidscoördinator directe omgeving, als de opdrachtgever niet wil meewerken en de veiligheid dus niet langer gegarandeerd kan worden, op eigen initiatief de gemeente hierover kunnen inlichten. Van een meldingsplicht is afgezien nu de aannemer de eerste verantwoordelijke is en blijft en voorkomen moet worden dat de gemeenten voortdurend handhavend dient op te treden in situaties die door de aannemer opgelost kunnen worden.

De maatregelen die moeten worden genomen ter bescherming van de veiligheid van de directe omgeving (artikelen 7.15 tot en met 7.19) zijn onderdeel van het veiligheidsplan dat op grond van artikel 7.5 bij maatwerkvoorschrift kan worden gesteld. Zie ook Afdeling 7.1 Bouw- en sloopwerkzaamheden aan bouwwerken, van de artikelsgewijze toelichting.

In het nieuw ingevoegde artikel 7.5b is aansluiting gezocht bij artikel 2.32, en 2.33, van het Arbeidsomstandighedenbesluit dat de uitvoerende fase betreft hetgeen overeenkomt met de bouwfase.

Op grond van deze bepaling dient degene die de werkzaamheden verricht (dus zowel de opdrachtgever als de aannemer) maatregelen te nemen dat de veiligheidscoördinator directe omgeving zijn in artikel 7.5a gestelde taak naar behoren kan vervullen en naar behoren uitvoert.

Mocht het zo zijn dat de veiligheidscoördinator directe omgeving zijn taken niet goed uitvoert dan kan hij aangesproken worden door degene die hem heeft aangesteld. Daarnaast kan de gemeente een ieder die werkzaamheden die onder het Bbl vallen verricht of met de vergunning werkt en dus ook de veiligheidscoördinator directe omgeving aanspreken als zij constateert dat de veiligheid in de directe omgeving van de bouw- of sloopwerkzaamheden in het geding is. Als er geen vergunning- of maatwerkvoorschrift is kan zij deze alsnog opleggen. Degene die de bouw- of sloopwerkzaamheden verricht, dient ervoor te zorgen dat eventuele werknemers of andere bedrijven die binnen de activiteit in opdracht deelactiviteiten uitvoeren de regels naleven (zie ook de toelichting bij artikel 7.3 van het Bbl).

Onderdelen AT en AV

Met deze wijzigingen in artikelen 7.8 en 7.13 is geregeld dat de gegevens en bescheiden over de maatregelen om de veiligheid te waarborgen in de directe omgeving van de bouw- of sloopwerkzaamheden die aanwezig moeten zijn op het bouw- of sloopterrein ook de risicomatrix en het bouw- of sloopveiligheidsplan en de naam en de contactgegevens van de veiligheidscoördinator directe omgeving bevatten. De zinsnede 'voor zover deze zijn opgesteld' in deze artikelen brengt tot uitdrukking dat niet alle documenten die in de artikelen genoemd worden in alle gevallen verplicht zijn. De risicomatrix zal in ieder geval bij de vergunningaanvraag dienen te worden aangeleverd. Het bouw- of sloopveiligheidsplan en/of de naam en contactgegevens van de veiligheidscoördinator directe omgeving worden aangeleverd als dit uit de risicomatrix volgt of als het bevoegd gezag deze bij maatwerkvoorschrift oplegt.

Onderdeel AU

Met deze wijziging in artikel 7.11, eerste lid, onderdeel f, is geregeld dat gegevens en bescheiden over de maatregelen om de veiligheid te waarborgen en de gezondheid te beschermen in de directe omgeving van de sloopwerkzaamheden al bij de melding worden aangeleverd. De risicomatrix zal in ieder geval bij de vergunningaanvraag dienen te worden aangeleverd. Het sloopveiligheidsplan en/of de veiligheidscoördinator directe omgeving worden aangeleverd als dit uit de risicomatrix volgt of als het bevoegd gezag deze bij maatwerkvoorschrift oplegt.

Onderdeel AW

De mogelijkheden om maatwerkvoorschriften te stellen over de procedure rond sloopwerkzaamheden worden uitgebreid met een tweede onderdeel in artikel 7.14. Naast de reeds opgenomen mogelijkheid om via een maatwerkvoorschrift op te leggen dat een opgave van de vrijgekomen afvalstoffen en afvoer daarvan wordt gedaan, wordt de mogelijkheid toegevoegd om voorschriften te stellen als deze noodzakelijk zijn voor het voorkomen of beperken van hinder of gevaar. Deze formulering is vergelijkbaar met het huidige artikel 1.29, eerste lid, van het Bouwbesluit 2012. Omdat het met de wijzigingen in dit besluit mogelijk wordt dat het bevoegd gezag na het ontvangen van de sloopmelding tot de conclusie komt dat maatwerkvoorschriften nodig zijn om een veiligheidscoördinator directe omgeving of sloopveiligheidsplan voor te schrijven, een procedureel voorschrift, is de reikwijdte van artikel 7.14 aangepast. Opgemerkt wordt dat het net zoals onder huidig recht niet mogelijk is om via maatwerk af te wijken van de verplichting uit artikel 7.10 om een sloopmelding te doen of de voorwaarden die in dat artikel aan de melding gesteld worden. Dit blijkt uit de formulering van artikel 7.5, eerste lid, en uit de formulering van deze wijziging waarin gesteld wordt dat de voorschriften alleen gesteld kunnen worden na een sloopmelding.

Onderdeel AX

Met oog op het nieuw ingevoegde artikel 7.14, onderdeel b, is artikel 7.23, derde lid, niet langer nodig en vervalt daarom.

Artikel II (Inwerkingtreding)

Dit besluit treedt op hetzelfde moment in werking als de Omgevingswet. De inwerkingtreding wordt op grond van dit artikel bij koninklijk besluit geregeld.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. R.W. Knops